

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 55 · 4. mars
Sesjonen 2024–2025

Møte tirsdag den 4. mars 2025 kl. 10

President: Svein Harberg

Dagsorden (nr. 55):

1. Valg av nye medlemmer og varamedlemmer til valgkomiteen
2. Innstilling fra valgkomiteen om suppleringsvalg til internasjonale delegasjoner (Innst. 148 S (2024–2025))
3. Innstilling fra justiskomiteen om Lov om Statens kommisjon for partnerdrap (Innst. 142 L (2024–2025), jf. Prop. 30 L (2024–2025))
4. Initiativdebatt om utviklingen av politiet (initiativ fra justiskomiteen)
5. Referat

*Minnetale over tidligere stortingsrepresentant
Bjørn Hernæs*

Presidenten [10:00:17]: Ærede medrepresentanter!

Tidligere stortingsrepresentant Bjørn Hernæs gikk bort 17. juli 2024, 87 år gammel. Han representerte Høyre på Stortinget i tre perioder.

Hernæs ble født i 1936 og vokste opp på slektsgården Øvre Hernes i Sør-Odal, som han tok over etter foreldrene. Som 18-åring fikk han jobb som kontorassistent i Alfa Laval. Senere ble han salgssjef for symaskinfabrikanten Pfaff og salgsdisponent i Norske Hoechst.

I 1972 ble han administrerende direktør i gardinsystemprodusenten Silent Gliss på Skarnes, en stilling han hadde fram til han ble valgt inn på Stortinget. Han fungerte også noen år som direktør for datterselskapene i Sverige og Danmark.

Bjørn Hernæs ble valgt inn på Stortinget første gang i 1993, og han satt som stortingsrepresentant i tre valgperioder, fram til 2005. Han var medlem av Stortingets forsvarskomite i sin første valgperiode, medlem av Stortingets justiskomite den andre perioden og så igjen Stortingets forsvarskomite den tredje og siste perioden. Han var leder av Stortingets delegasjon til OSSEs parlamentariske forsamling fra 2001 til 2005.

Hernæs var varamedlem i Ombudsmannsnemnda for Forsvaret og Ombudsmannsnemnda for sivile vernepliktige fra 2006 til 2010 og nestleder i Ombudsmannsnemnda for Forsvaret fra 2014 til 2017. Fra 2014 til 2017 var Bjørn Hernæs leder for Hedmark Senior Høyre, og hans engasjement for Høyre fortsatte helt til det siste.

Forsvars- og sikkerhetspolitiske spørsmål opptok ham sterkt. Han var en engasjert pådriver for styrking av forsvaret og for NATO-samarbeidet. I tillegg var han opptatt av næringslivets kår.

Hernæs var en verdsatt kollega, ikke minst på grunn av hans kvikke og spøkefulle kommentarer. Det var alltid liv og latter når han var til stede. Selv om politiske debatter kunne handle om alvorlige spørsmål og uenighetene kunne være dype, forsøkte han ofte å argumentere med et glimt i øyet og et smil om munnen.

Vi lyser fred over Bjørn Hernæs' minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten [10:03:46]: Representantene Jan Tore Sanner, Sverre Myrli, Aleksander Stokkebø, Maria Aasen-Svensrud og Lene Westgaard-Halle, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentanten for Vest-Agder, Eivind Drivenes, har tatt sete.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Miljøpartiet De Grønnes stortingsgruppe om permisjon etter Stortingets forretningsordens § 5 annet punktum for representanten Une Bastholm fra og med 4. mars og inntil videre
- fra representanten Willfred Nordlund om foreldrepermisjon i tiden fra og med 4. til og med 6. mars

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Akershus: Kristoffer Robin Haug
For Nordland: Trine Fagervik

Presidenten [10:04:42]: Kristoffer Robin Haug og Trine Fagervik er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresident

Presidenten [10:04:48]: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Heidi Greni. – Andre forslag foreligger ikke, og Heidi Greni anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte.

Statsråd Astri Aas-Hansen overbrakte 5 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten [10:06:21]: Representanten Grete Wold vil framsette et representantforslag.

Grete Wold (SV) [10:06:38]: På vegne av representantene Lars Haltbrekken, Kari Elisabeth Kaski, Kathy Lie, Kirsti Bergstø og undertegnede vil jeg fremme et representantforslag om å ta leken tilbake i 1. klasse.

Presidenten [10:06:51]: Representanten Marie Sneve Martinussen vil framsette et representantforslag.

Marie Sneve Martinussen (R) [10:07:03]: På vegne av stortingsrepresentanten Seher Aydar og meg selv vil jeg fremme et representantforslag om å gjøre representantordningene på Stortinget rimelige, sammenlignet med ordningene i samfunnet ellers.

Presidenten [10:07:15]: Representanten Himanshu Gulati vil framsette et representantforslag.

Himanshu Gulati (FrP) [10:07:26]: På vegne av stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Hans Andreas Limi, Dagfinn Henrik Olsen, Frank Edvard Sve, Morten Stordalen, Silje Hjemdal og meg selv ønsker jeg å framsette et representantforslag om teknomaritime studier og forsvarssamarbeid.

Presidenten [10:07:44]: Representanten Per-Willy Amundsen vil framsette et representantforslag.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:08:00]: På vegne av stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Erlend Wiborg, Morten Wold, Hans Andreas Limi og meg selv har jeg æren av å fremsette et forslag om å fjerne byråkrati og sikre gjennomføringskraft i Forsvaret.

Presidenten [10:08:10]: Representantforslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Presidenten vil be representantene om å bli sittende til sak nr. 1 på dagens kart er ferdigbehandlet.

Sak nr. 1 [10:08:28]

Valg av nye medlemmer og varamedlemmer til valgkomiteen

Presidenten [10:08:33]: Det skal først velges to nye medlemmer til valgkomiteen etter Åsmund Aukrust og Lene Vågslid, som har blitt medlemmer av regjeringen.

Presidenten har på forhånd fått innmeldt forslag fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om at Bjørnar Skjæran og Tuva Moflag velges som nye medlemmer av valgkomiteen. – Andre forslag foreligger ikke, og Bjørnar Skjæran og Tuva Moflag anses enstemmig valgt som nye medlemmer av valgkomiteen.

Det skal også velges to nye varamedlemmer til valgkomiteen etter Per Martin Sandtrøen og Aleksander Øren Heen, som har gått ut av Stortinget.

Presidenten har på forhånd fått innmeldt forslag fra Senterpartiets stortingsgruppe om at Lisa Marie Ness Klungland og Geir Inge Lien velges som nye varamedlemmer av valgkomiteen. – Andre forslag foreligger ikke,

og Lisa Marie Ness Klungland og Geir Inge Lien anses enstemmig valgt som nye medlemmer av valgkomiteen.

Sak nr. 2 [10:09:27]

Innstilling fra valgkomiteen om suppleringsvalg til internasjonale delegasjoner (Innst. 148 S (2024–2025))

Presidenten [10:09:37]: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 3 [10:09:41]

Innstilling fra justiskomiteen om Lov om Statens kommisjon for partnerdrap (Innst. 142 L (2024–2025), jf. Prop. 30 L (2024–2025))

Presidenten [10:09:54]: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil sju replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får også en taletid på inntil 3 minutter.

Ingunn Foss (H) [10:10:31] (ordfører for saken): Departementet fremmer i denne proposisjonen forslag til lov om statens kommisjon for partnerdrap, som gir rammer for kommisjonens arbeid, organisering og tilgang til opplysninger.

Kommisjonen vil ha som hovedoppgave å granske alle partnerdrapssaker i Norge for å avdekke svikt i varsling, beskyttelsestiltak, politiarbeid og samarbeid mellom ulike aktører. Ved å lære av tidligere feil kan det utvikles konkrete anbefalinger som kan hindre framtidige tragedier. Kommisjonen vil også kunne bidra til bedre statistikk og forskning på feltet.

Jeg vil i fortsettelsen uttrykke Høyres syn i saken.

Arbeidet med å få kommisjonen på plass har tatt for lang tid, spesielt med tanke på at disse sakene handler om liv og død. Det er snart fire år siden høringsfristen gikk ut. Partnerdrap er en av de mest brutale formene for vold i nære relasjoner, og hvert år mister flere kvinner livet som følge av dette. Selv om det er gjort mye de siste årene, viser tragiske hendelser at det fortsatt er hull i systemene våre, og at vi må gjøre mye mer for å hindre at dette skjer.

Flere høringsinstanser har tatt til orde for å utvide kommisjonens mandat til å omfatte flere sakstyper. Det kan godt tenkes at det er lurt, men vår oppfatning er at kommisjonen raskest mulig må starte sitt arbeid, og vi er enig med departementet i at kommisjonen bør høste er-

faringer, og at en eventuell utvidelse kan vurderes i forbindelse med evaluering av kommisjonens arbeid.

Lovforslagets § 7 har vært mye diskutert. Her gis enhver rett, men ikke en plikt, til å gi opplysninger til kommisjonen som er nødvendige for kommisjonens arbeid, uten hinder av taushetsplikt.

Høyre mener at det er nødvendig for kommisjonen å kunne få et så bredt informasjonsgrunnlag som mulig, og at det derfor er behov for at også taushetsbelagt informasjon fra andre enn politiet kan utleveres til kommisjonen. Med et så alvorlig bakteppe og statens plikt til å forebygge drap er vi enig med departementet i at utlevering av taushetsbelagte opplysninger er nødvendig og forholdsmessig i disse sakene.

I sluttspurten av behandlingen av saken kom justisministeren med et brev til komiteen med et endringsforslag til § 7. Her foreslås det at opplysninger som forsvarere får tilgang på i en straffesak, likevel ikke kan utleveres, med mindre den som har krav på hemmelighet, samtykker.

Forslaget slik det foreligger nå, er på siden av proposisjonen og ikke underlagt verken høring eller det helhetlige lovarbeidet som normalt gjøres. Vi beklager denne framgangsmåten og forutsetter at lovforslaget slik det står i proposisjonen, står seg opp mot norsk lov og våre internasjonale forpliktelser.

Noen høringsinstanser har også tatt til orde for at det bør gjelde en utleveringsplikt, ikke bare for politiet, men også fra andre relevante aktører. Erfaringer fra tidligere midlertidige granskingsutvalg tilsier at det ikke er nødvendig med en slik plikt.

Relevante aktører har ønsket å bidra til utvalgenes arbeid og frivillig utlevert nødvendige opplysninger. Det håper vi også vil være tilfelle for denne kommisjonen.

Ragnhild Male Hartviksen (A) [10:13:38]: Noe av det vondeste vi kan høre om, er mennesker som – i forhold der de skulle ha opplevd trygghet og kjærlighet – opplever vold, enten det er snakk om psykisk eller fysisk vold, mennesker som likevel blir i forholdet i håp om endring og bedring, men der ting likevel vedvarer, eskalerer eller i verst tenkelige scenario ender med dødsfall. Slike hendelser har vi sett altfor mange av de senere årene – altfor mange. Det må stoppes. Vi må snu enhver stein for å finne kunnskap, lære av kunnskap og handle på kunnskap.

Saken vi behandler i dag, er forslag til lov om statens kommisjon for partnerdrap. Det er en lov som gir rammer for at kommisjonen skal kunne arbeide så grundig som overhodet mulig, for nettopp å kunne snu enhver stein for å finne svarene vi trenger, så vi kan handle før det er for sent. Partnerdrapskommisjonen skal kunne undersøke saker der gjerningspersonen er domfelt for

drap eller andre voldssaker med døden til følge mot daværende eller tidligere ektefelle, samboer eller kjæreste. Målene er å undersøke sakene, lære av feil og forebygge dette. Det må vi klare.

Dette kan skje oss alle, våre barn og våre venner. For hvem gjelder det? I samtaler med politiets beste eksperter har jeg fått lære at ingen velger slike forhold. Det er heller slik at man er i et forhold med en man er glad i, der man tror på kjærligheten, på et unnskyld, på forsikringer. Det er partnere som kanskje skammer seg over forholdet de er i, og det de godtar – gang på gang. Det er partnere som så inderlig vel vil tro på gjentatte unnskyldninger, og som har håp om endring. Det er partnere som ikke valgte dette, men som opplever at grensene flytter seg litt etter litt, helt til de står i den situasjonen de står i, som er så vanskelig. Grunnen til at de ikke gikk første gang, er kanskje den samme grunnen til at de ikke går nå, i tillegg til at mange etter hvert er redde for konsekvensene av hva som kan skje – med dem, med barnet, med kjæledyr og med partneren – hvis de går.

Hvert drap er et drap for mye, drap vi må forstå hvordan vi kan hindre. Jo mer vi lærer om partnerdrap, jo flere kan vi beskytte. Det er derfor dette er så viktig.

Else Marie Rødby (Sp) [10:16:38]: Hvert år blir vi presentert for statistikker som bare bekrefter det vi allerede vet. Vi har ikke lyktes med å forebygge og forhindre partnerdrap med de midlene og de verktøyene vi har.

Partnerdrap er alvorlig kriminalitet hvor vi som samfunn må gjøre mer. Vi må vite mer, og vi må gjøre mer. I sju av ti partnerdrap var det registrert vold før drapet, noe som tilsier at det åpenbart er et stort potensial for forebygging i hjelpeapparatet. Dessverre er det slik at en del av dem som begår partnerdrap, også tar sitt eget liv, uten å legge igjen klare spor som bidrar til å finne ut av hva som kan forårsake slike handlinger. Politiet mangler ofte den stemmen når de skal etterforske partnerdrap.

I VG er det en oversikt over de 192 kvinnene og 28 mennene som siden år 2000 er drept i saker hvor partneren er siktet av politiet, eller dømt i domstolen. Den oversikten er en viktig påminner om at vi må gjøre alt vi kan for å forstå, lære om og forebygge partnerdrap. De siste 25 årene har statistikken svingt fra noen få partnerdrap i året og opp til 20. Ni av ti av de drepte er kvinner, og ressursvake er mest utsatt. Så vi vet noe, men vi vet ikke nok, og det vi vet, er åpenbart ikke satt godt nok i system. Hjelpeapparatet snakker ikke nødvendigvis godt sammen, og voldsutsatte står i fare for ikke å få den hjelpen de trenger.

I flere debatter og saker som justiskomiteen har hatt til behandling, har behovet for å se på taushetsplikt og

utfordringer med informasjonsdeling vært reist gjentatte ganger. Komiteen har i flere saker og i ulike flertall samlet seg om nettopp formuleringer som skal være med på å bygge ned barrierer, øke samarbeid mellom hjelpeinstanser og skaffe dem som trenger det, bedre og mer koordinert hjelp. Her står vi overfor et helt praktisk eksempel på dette med å se på taushetsplikt i helt spesielle og helt avgrensede tilfeller, altså når noen er dømt for å ha begått partnerdrap.

Proposisjonen vi har til behandling, legger opp til et unntak fra taushetsplikten, som er nærmere redegjort for, og som etter vårt syn er vurdert godt i proposisjonen når det gjelder nødvendighet, og også når det gjelder forholdsmessighet. Derfor er det som ligger i proposisjonen som forslag til § 7, blitt en bestemmelse som gir adgang, men ingen plikt til å utlevere opplysninger til kommisjonen. Det er viktig å understreke at kommisjonen i seg selv er ilagt en streng taushetsplikt.

Etter vårt syn er dette et forslag som er utformet nettopp for å få mer kunnskap, for å kunne forebygge og forhindre alvorlig kriminalitet, for å bidra til å bygge ned nettopp de barrierene som jeg nevnte. Det er et forslag som dessverre ikke får flertall. For Senterpartiets del deler vi de begrunnelsene som Ingunn Foss fra Høyre redegjorde for nettopp, og vi vil støtte det forslaget som lå i proposisjonen opprinnelig.

Helge André Njåstad (FrP) [10:19:46] (leiar i komiteen): Saka me behandlar no, er lovsaka i samband med denne kommisjonen som allereie er sett ned. Bakgrunnen for at me har ein kommisjon, er den dystre statistikken som alle kjenner til, med altfor mange partnerdrap og ein aukande grad av vald i nære relasjonar, noko som er eit stort samfunnsproblem. Det var bakgrunnen for at den regjeringa som Framstegspartiet var ein del av tidlegare, sette ned eit utval som såg på denne problematikken, og som føreslo at ein skulle koma med ein slik kommisjon. Kommisjonen vart sett ned av dagens regjering og skal no få regelverket knytt til arbeidet sitt. Det er bra at det politiske Noreg set denne saka på dagsordenen i fellesskap, og at ein er oppteken av å lære av alle dei tragiske hendingane for å forsøka å unngå at nye tragiske hendingar skjer.

For Framstegspartiet er det veldig viktig å lære av hendingane for å setja inn rette tiltak. Det er mykje som kan lærast av dei tragiske hendingane som har skjedd. At me må styrkja psykiatrien, kan vera eit læringspunkt. At me må bruka omvend valdsalarm meir, er eit anna. At me må styrkja politiet slik at dei kan jobba meir forebyggjande, er eit tredje. Det vil sikkert òg koma mange andre forslag frå denne kommisjonen som vil vera nyttige for å hindra at folk skal leva i frykt, og at det skal skje nye hendingar.

Som fleire har vore inne på, er det ei sak som skil komiteen her. Høgre og Senterpartiet er ikkje med på det nye forslaget til ordlyd når det gjeld kva informasjon som er teiepliktig, og kva som kan delast. Bakgrunnen for at Framstegspartiet tilhøyrer eit anna fleirtal, i lag med Arbeidarpartiet og andre parti, handlar om at me har tatt Advokatforeningen sine ankepunkt på alvor, for det er viktig i ein rettsstat at ein skal kunna snakka med advokaten sin utan at ein skal vera redd for at den informasjonen blir brukt seinare i ei anna setting. Me trur at det ville gjort at den viktige rettssikkerheita som er i ein rettsstat – at ein skal ha ein god rettsprosess – ville vorte prega av at ein ikkje lenger kunne hatt fortrulegheit mellom personen som sit i rettssaka, og advokaten. Me synest at ankepunktene frå Advokatforeningen er fornuftige, og me justerer difor ordlyden.

Me takkar òg Justisdepartementet for god lovteknisk bistand, slik at me får ein ordlyd som ivaretek Advokatforeningen sitt syn på ein meir balansert og betre måte. Me synest at proposisjonen då framstår betre, og me sørgjer for at kommisjonen får tilgang til mye informasjon, og at dei forhåpentlegvis vil gje mange gode læringspunkt for alle som skal følgja opp desse viktige tema etterpå.

Andreas Sjalg Unneland (SV) [10:22:51]: Et hjem, en familie, skal være det tryggeste og fineste stedet i menneskers liv, men for noen blir det det aller farligste. Mer enn 600 000 mennesker i Norge har opplevd vold i hjemmet. Det er et så absurd høyt antall at hvis man hadde tatt de menneskene og stilt dem skulder mot skulder, ville de dannet en linje fra Stortinget og til Bergen. Den store majoriteten av dem som ville stått på den linjen, er kvinner, og det er en likestillingskatastrofe.

Vold i nære relasjoner er anslått å koste samfunnet 92,7 mrd. kr, men den største kostnaden er ikke penger, det er den menneskelige lidelsen. Vold i nære relasjoner kan lede til partnerdrap. I fjor ble majoriteten av drapene som ble begått i Norge, begått av noen som sto offeret nær – en partner, en ekspartner eller et familiemedlem. Vi som samfunn kan og må gjøre mer. Det betyr massiv satsing på forebygging, prioriterte ressurser i politiet og hjelp til dem som opplever vold. Det handler også om å lære av de tragediene som skjer, og forstå dem, sånn at vi kan hindre nye overgrep. Det er det partnerdrapskommisjonen handler om. Derfor er jeg glad for at vi nå får på plass en permanent kommisjon. Det er et viktig tiltak som vi i SV lenge har jobbet for. Jeg vil også understreke viktigheten av at kommisjonen får tilgang til informasjon for å kunne gjøre jobben sin.

Samtidig mener vi, i likhet med høringsvaret fra Politijuristene, at mandatet bør utvides til også å gjelde

forsøk på partnerdrap og drapsforsøk i nære relasjoner. De sakene er det også mye å lære av, selv om man heldigvis unngikk at offeret døde. Derfor fremmer vi dette forslaget, slik at man får flere saker å lære av, og forhåpentligvis mer kunnskap, som kan forhindre nye tragedier.

Jeg tar med dette opp SVs forslag i saken.

Presidenten [10:24:41]: Da har representanten Andreas Sjalg Unneland tatt opp det forslaget han refererte til.

Tobias Drevland Lund (R) [10:25:33]: I dag er jeg glad vi vedtar rammene for hvordan statens kommisjon for partnerdrap skal arbeide og organiseres, og hvilke opplysninger denne viktige kommisjonen skal få tilgang til.

Opprettelsen av statens kommisjon for partnerdrap har dessverre et veldig mørkt bakteppe. Partnerdrap er et omfattende samfunnsproblem. Det utgjør en fjerdedel av alle drap i Norge. Det er en dyster statistikk, og det understreker dessverre nok en gang at vi på langt nær har kommet langt nok i å forebygge og bekjempe partnerdrap.

Partnerdrap henger sammen med partnervold. I hele sju av ti partnerdrap er det registrert partnervold i forkant av drapet, og i halvparten av alle partnerdrapsaker er det registrert mer enn fem voldsepisoder. I det store flertallet av sakene har både offer og gjerningsperson vært i kontakt med politi, helsevesen og hjelpeapparat i forkant.

All vold mot kvinner, vold i nære relasjoner, partnervold og partnerdrap må forebygges, og det må bekjempes. Det skylder vi de altfor mange som dessverre ikke er blant oss lenger, deres etterlatte og alle dem som lever med både vold og vold i nære relasjoner i dag. Vi skylder dem å gjøre alt vi kan for å bekjempe volden og bekjempe drapene. En permanent kommisjon for partnerdrap som kan følge utviklingen i håndteringen av partnerdrapsaker og sørge for at det er oppdatert kunnskap som ligger til grunn for politikkutvikling og tiltak på dette feltet, er både viktig og nødvendig.

Rødt støtter også forslaget til SV og Venstre i komiteen om å utvide mandatet til partnerdrapskommisjonen, slik at forsøk på partnerdrap og drapsforsøk i andre nære relasjoner også kan behandles av kommisjonen. Også saker som ikke ender med drap, men der det har blitt gjort forsøk på partnerdrap eller drap i nære relasjoner, kan gi oss viktig læring og informasjon.

Det vil også være viktig å behandle denne typen saker for bedre å forstå hvordan overlevende kan beskyttes mot potensiell vold i framtiden. Rødt mener, i likhet med mindretallet og Politijuristene, at politidistriktene bør ha anledning til, og oppfordres til, å sende inn saker til kommisjonen som de mener er aktuelle for læring, el-

ler som kan avdekke feil eller mangler i politiet eller hos samarbeidende aktører.

Som samfunn må vi gjøre alt vi kan, alt som står i vår makt, for at alle skal kunne leve et godt liv uten vold. Derfor blir også partnerdrapskommisjonens arbeid framover viktig.

Ingvild Wettrhus Thorsvik (V) [10:28:29]: Når du velger deg en partner, en livsledsager, skal egentlig den personen være din trygge havn, noen du kan stole på, men for altfor mange blir det ikke sånn. Tallenes tale er dessverre altfor klar: Hvert fjerde drap i Norge begås av drapsofferets tidligere eller nåværende partner, og de aller fleste ofrene for partnerdrap er kvinner. Forskning viser at i syv av ti partnerdrapsaker var det registrert partnervold før drapet. Dette er forskning som gjør vondt å lese, for den indikerer at noen av disse drapene kanskje kunne ha vært unngått.

Derfor er Venstre og jeg veldig glad for at det endelig kommer på plass en partnerdrapskommisjon. Den burde ha vært på plass før. Partnerdrapsutvalget ble nedsatt av regjeringen Solberg og kom med sin rapport allerede i 2020. Der ble det foreslått at det burde nedsettes en permanent partnerdrapskommisjon.

For å forhindre partnerdrap er det forebyggende arbeidet aller viktigst. I sin rapport avdekket partnerdrapsutvalget at politiet og det øvrige hjelpeapparatet ikke tidlig nok iverksatte forebyggende tiltak, så her har vi fortsatt en del å gå på, noe en kommisjon ikke vil løse, men kommisjonen vil gi en viktig fenomenforståelse. Å trekke lærdom av hvorfor og hvordan vi sviktet dem vi ikke klarte å redde, vil i sin tur kunne hjelpe forebyggingsarbeidet i møte med andre voldsofre.

Politijuristene var i høringen tydelige på at de mener at mandatet burde ha vært utvidet til forsøk på partnerdrap og drapsforsøk i andre nære relasjoner, nettopp fordi disse sakene kan være like alvorlige, og at det bare er tilfeldigheter som gjør at fornærmede ikke døde. Disse sakene vil også kunne gi de fornærmede en stemme inn i kommisjonen, og derfor synes jeg det er synd at Politijuristenes forslag ikke har funnet gehør i andre partier utover Venstre og Sosialistisk Venstreparti – og Rødt, hører vi også nå.

Venstre er videre enig med Politijuristene i at politidistriktene bør ha anledning til, og oppfordres til, å sende inn saker til kommisjonen.

Venstre er også helt enig i høringsinnspillet fra Advokatforeningen og er glad for at det får flertall. Vi støtter da justisministerens forslag til endringer i § 7, om taushetsplikten.

Statsråd Astri Aas-Hansen [10:31:21]: Alle i Norge skal føle seg trygge. Det gjelder ikke minst når en er i sitt eget hjem og sammen med sine nærmeste. Arbeiderpar-

ti-regjeringen er derfor opptatt av å bekjempe vold i nære relasjoner. Partnerdrap er på mange måter varslende drap. I svært mange partnerdraps saker har offeret eller andre vært i kontakt med offentlige tjenester forut for drapet. Partnerdrapskommisjonens arbeid vil være viktig for å identifisere tiltak som kan forebygge alvorlig partnervold og bidra til at partnerdrap forhindres. Opprettelsen av partnerdrapskommisjonen er et av flere tiltak som inngår i regjeringens opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner.

For at kommisjonen skal kunne utføre sine oppgaver, må den kunne få tilgang til relevante opplysninger. Lovforslaget sikrer dette både ved at politiet plikter å låne ut straffesakens dokumenter, og ved at det åpnes for at opplysninger kan utleveres til kommisjonen uten hinder av taushetsplikt. Samtidig setter loven rammer for kommisjonens arbeid og for behandlingen av de mottatte opplysningene. Lovforslaget etablerer bl.a. streng taushetsplikt for kommisjonen, krav til anonymisering av kommisjonens rapporter og forbud mot bruk av opplysningene i senere straffesak eller sivil sak.

Forslaget i proposisjonen åpner for at enhver skulle kunne utlevere opplysninger til kommisjonen uten hinder av taushetsplikt og uten krav om samtykke. Jeg mener at det opprinnelige forslaget ikke tok tilstrekkelig hensyn til retten til fortrolig kommunikasjon mellom forsvarer og klient. Det er også usikkert i hvilken grad opplysninger fra forsvarer vil være nødvendige for kommisjonens arbeid. Jeg er derfor glad for at flertallet i komiteen har sluttet seg til mitt endrede forslag til § 7.

Kommisjonens mandat omfatter ikke forsøk på partnerdrap eller drapsforsøk i andre nære relasjoner, som flere har vært inne på. Partnerdrapsutvalget foreslo heller ikke at slike saker skulle omfattes av kommisjonens mandat. Saker der fornærmede overlever, reiser problemstillinger som ikke har vært utredet. Jeg mener, som påpekt av saksordføreren i hennes innlegg, at en bør høste erfaringer med kommisjonens arbeid før det vurderes å utvide mandatet. Kommisjonens arbeid vil bli evaluert.

Presidenten [10:34:10]: Det blir replikkordskifte.

Else Marie Rødby (Sp) [10:34:21]: Dette er en sak hvor vi alle er enige om målet, og jeg deler mange av de vurderingene statsråden har redegjort for fra talerstolen.

I brevet til komiteen, som det har blitt referert til allerede, står det at man tar den prinsipielle betenknningen fra Advokatforeningen til følge og vil gjøre unntak, som statsråden har sagt, for forsvarere som har oppdrag fra dem som er dømt for partnerdrap i en straffesak. Vi vet det er mange saker hvor vi av naturlige årsaker ikke får adgang til informasjon fra den som har begått partner-

drap. Når statsråden, sammen med komiteens flertall, velger å gjøre unntak for opplysninger fra akkurat den gruppen som kanskje er den vi mest trenger å vite mer om, nemlig dem som er dømt for partnerdrap, står vi ikke da i fare for å gå glipp av helt avgjørende viktig informasjon fra dem vi i dag ikke forstår?

Statsråd Astri Aas-Hansen [10:35:17]: Som jeg sa, mener jeg det er usikkert hvor mye av denne informasjonen, om i det hele tatt, som vil være nødvendig for kommisjonens arbeid. Tilsvarende bestemmelser om adgang, men ikke plikt til å utlevere opplysninger har vært gitt ved oppnevning av flere midlertidige kommisjoner og utvalg. Erfaringene derfra tilsier at det ikke er nødvendig å oppstille en opplysningsplikt for å sikre at kommisjonen får de nødvendige opplysningene. Jeg mener derfor at den innrammingen som er gitt nå, balanserer dette veldig godt.

Else Marie Rødby (Sp) [10:36:01]: Takk for svaret. Det jeg kanskje blir litt uroet over, er at statsråden sier det er usikkert hvorvidt informasjonen fra dem som har begått partnerdrap og er dømt for det, kan være relevant eller være noe som partnerdrapskommisjonen faktisk trenger. Statsråden og flere andre har i sine innlegg redegjort for hvor gode formelle rammer det er rundt partnerdrapskommisjonens arbeid knyttet til taushetsplikt utad, anonymiserte saker, osv. En måte vi kunne ha funnet ut mer om dette på, var om det som statsråden la fram, hadde vært hørt eller hadde hatt en ordinær behandlingsrunde i proposisjonen.

Er ikke statsråden likevel usikker på om vi ikke går glipp av veldig viktig informasjon fra en gruppe som vi nå fjerner helt fra unntaket for taushetsplikten?

Statsråd Astri Aas-Hansen [10:36:57]: Konfidensialiteten mellom forsvarer og klient har menneskerettsvern, så det å skulle gå inn og kreve en plikt der vil være veldig krevende å få til. At det nå baseres på samtykke, mener jeg balanserer dette bra. Bevegrunnen for å få på plass en permanent partnerdrapskommisjon er å få inn informasjon om hva som har skjedd i forkant. Advokatene – forsvarerne – kommer gjennomgående inn etter at det har skjedd, så det er de opplysningene som ligger forut, som det blir ekstremt viktig at man nå får tilgang til, og at man ikke der har foretatt samme avgrensning, som jo også ble foreslått. Det er nå rammet inn til kun å gjelde forsvarerne.

Ingunn Foss (H) [10:38:04]: I proposisjonen gir departementet sin vurdering av innspillene til lovforslagets § 7, om at enhver skal kunne gi opplysninger til kommisjonen uten hinder av taushetsplikt. Det står videre i proposisjonen:

«Opplysningene det er snakk om, vurderes som nødvendige for å muliggjøre læring og utvikling av fenomenkunnskap for beskyttelse av andres rettigheter og friheter. Dette er slike legitime formål som i henhold til EMK artikkel 8 nr. 2 kan berettigede inngrep i retten til privatliv.»

Videre står det at dette «veier tungt i interesseavveiningen», og at det er nødvendig og forholdsmessig.

Spørsmålet er: Er statsråden uenig i det som står i proposisjonen, og mener hun at lovforslaget er i strid med både EMK og Grunnlovens bestemmelse?

Statsråd Astri Aas-Hansen [10:38:53]: Nei, jeg mener ikke at dette er i strid med Grunnloven og EMK. Da ville en slik lovtekst ikke ha blitt foreslått. Jeg ønsker igjen å vise til det jeg sa i forrige replikkrunde, og som også komitéleder Njåstad påpekte i sitt innlegg, at det var grunn til å gjøre justeringer i forslaget. Det er rammet inn til å gjelde forsvarerne – advokatene – og vi har sett erfaringene man har hatt fra de tidligere kommisjonene og utvalgene som har jobbet med tilsvarende problemstillinger.

Ingunn Foss (H) [10:39:31]: Takk for svaret. Jeg har to spørsmål til som det kunne være interessant å høre statsrådens syn på. Dette forslaget kom så sent til komiteen at det ikke har vært på høring og heller ikke er utredet på vanlig vis. Hva tenker statsråden om det?

Det som vedtas i dag, betyr jo at forsvarere i straffesaker, hvis de ikke har fått samtykke, ikke kan gi opplysninger til kommisjonen selv om de ser at det kanskje ville forhindre et drap. Hva tenker statsråden om det?

Statsråd Astri Aas-Hansen [10:40:02]: Det er riktig at hvis man ikke har et samtykke, kan man ikke gi den informasjonen. Jeg mener som sagt at dette er den riktige måten å ramme dette inn på, både basert på de erfaringene man har knyttet til informasjon fra forsvarer, at det gjennomgående gis samtykke, og fordi den informasjonen som det er særlig viktig å få fram, er den som ligger forut for drapet. Jeg har også erfaring med at drapspersonen, altså den som har drept, har et ønske om å bidra til opplysning her, så jeg vil tro at det er sjelden det vil komme på spissen, om det gis et samtykke eller ei.

Andreas Sjalg Unneland (SV) [10:41:05]: Jeg er veldig glad for at vi nå får på plass en permanent partnerdrapskommisjon. Jeg er helt enig med justisministeren i at poenget med en partnerdrapskommisjon er å lære av de tragediene som har skjedd. Det har imidlertid kommet et veldig tydelig innspill fra aktører i politiet om at det er en del saker det er mye å lære av, selv om det ikke har skjedd et drap, altså saker hvor man heldig-

vis har unngått de mest dramatiske konsekvensene av partnervold. Slik kommisjonen nå legges opp, vil det imidlertid ikke være mulighet til å spille inn de sakene, slik at man får de samme læringspunktene.

Ser justisministeren en utfordring med at politiet, når de mener det er læringspunkter og ønsker å sende det til kommisjonen, nå nektes å gjøre det?

Statsråd Astri Aas-Hansen [10:42:00]: Jeg ser at det kan være grunn til å diskutere om også forsøkssakene skulle blitt tatt inn her. Det lå, som representanten vet, ikke til partnerdrapskommisjonens mandat. Jeg mener, som også komiteens flertall tilrår, at en bør starte med å høste erfaring fra kommisjonens arbeid før en eventuelt går videre med en konkret vurdering av det.

Presidenten [10:42:26]: Replikskordskiftet er omme. De talere som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutter.

Ragnhild Male Hartviksen (A) [10:42:55]: I mitt forrige innlegg fokuserte jeg mye på alvoret når det gjelder vold i nære relasjoner, noe som er vondt, men dessverre vanlig. 11 pst. av kvinner og 3 pst. av menn opplever faktisk så høy grad av partnervold at det klassifiseres som alvorlig, og årlig har krisesentrene mer enn 20 000 henvendelser. Dette er alvorlige tall, for bak hvert tall ligger det familier, barn og pårørende.

Videre viser tall fra Kriesentersekretariatet at av de drapene som begås i Norge, utgjør partnerdrap en fjerdedel. I syv av ti av disse var det registrert partnervold før drapet, og i fem av ti av partnerdrapene var det faktisk registrert mer enn fem voldsepisoder. I tillegg ser vi at tre av fire gjerningspersoner og ofre hadde kontakt og hadde vært i kontakt med politi, helsevesen og hjelpeapparat, og i tre av ti drap var det registrert drapstrusler. Partnerdrap uten registrert forutgående partnervold utgjorde den minste gruppen og er den gruppen vi vet minst om.

Den permanente kommisjonen som nå er satt ned, er et av flere tiltak i regjeringens opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner. Medlemmene av partnerdrapskommisjonen er noen av våre fremste eksperter på vold i nære relasjoner, og for at de skal få gjort jobben så godt som mulig, er det helt nødvendig at de får undersøke enkeltsaker og blir gitt tilgang til taushetsbelagt informasjon. Arbeiderpartiet støtter dette. Samtidig har vi etter forslag fra statsråden tatt høyde for en justering i lovverket der vi sikrer at opplysninger en har fått i forbindelse med oppdrag som forsvarer, ikke utleveres med mindre samtykke foreligger, dette for å sikre retten til rettferdig rettergang. Utover det er ingen instanser unntatt fra bestemmelsen, og samlet vil dette derfor gi oss et kvalifisert bilde av årsaks-

sammenhengene, kvalitativt og kvantitativt. Da er det også viktig å tenke på hvordan vi definerer utvalget vi skal lære av, og derfor utvider vi ikke gruppen på nåværende tidspunkt.

I dag går mine og våre tanker spesielt til dem som har vært berørt, og de som lever med vold i nære relasjoner. La oss håpe at det arbeidet vi nå gjør, vil utgjøre en endring for framtiden.

Presidenten [10:45:47]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3.

Sak nr. 4 [10:45:51]

Initiativdebatt om utviklingen av politiet (initiativ fra justiskomiteen)

Presidenten [10:45:58]: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil tre replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere og inntil sju replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Helge André Njåstad (FrP) [10:46:36] (leiar i komiteen): Å ha initiativdebatt er noko som står i Stortingets forretningsorden, men som ikkje blir brukt så veldig ofte. Justiskomiteen har likevel gleda av å bruka denne moglegheita til å setja ei dagsaktuell sak på dagsordenen og ha ein open debatt med replikkar og full pakke i salen, om eit tema som er veldig viktig.

Bakteppet er at me lever i urolige tider. Eg trur dei aller fleste av oss som er i denne salen, aldri har opplevd meir både urolige og spennande tider å vera folkevalde i. Me vaknar kvar einaste dag til ulike hendingar som har skjedd på andre sida av Atlanteren og i resten av verda, som pregar det ordskiftet me har, og som understrekar det alvorlet me står i.

Det som er heilt sikkert, uansett kva som måtte skje i framtida, er at det er den sivile delen av befolkninga som først vil måtta handtera kvar form for trussel og kvar form for aktivitet. Det er politiet som skal vera førstelinja for å beskytta innbyggjarane og handtera alt det som skjer.

For berre nokre få dagar sidan fekk me ei lokal trusselvurdering frå politiet i Nordland. Dei fortel at berre sidan krigen i Ukraina starta, har dei hatt 650 hendingar som dei kategoriserer som slikt som kan trua samfunnsikkerheita vår. 650 hendingar berre i Nordland – det fortel noko om kva politiet vårt står overfor, og om det

bakteppet som politidirektøren i sitt faglege råd skisserer opp som viktig for politiet framover.

Det er difor komiteen set dette på dagsordenen som ein initiativdebatt, for det er første gong me har fått politidirektøren sitt faglege råd, som er eit nybrotsarbeid i politiet, og som òg godt kan eigna seg til ein debatt i Stortinget. Slik kan me setja søkjelyset på at me treng ein opplyst debatt om politiet si rolle og om korleis politiet skal organisera seg i framtida.

Mitt inntrykk, etter å ha lese det første faglege rådet frå politidirektøren, er at det er ein god start på å få ein opplyst, god debatt om kva politiet skal vera. Vårt mål og ønske – og eg trur eg har med meg alle parti på det – er at dette rådet skal munna ut ei stortingsmelding, og så i ein langtidsplan, slik at me òg innanfor den sivile delen kan ha ein langtidsplan, slik Forsvaret har fått. Forsvarssjefen sitt faglege råd er jo vorte ein innarbeidd rutine. Eg håpar at politidirektøren sitt faglege råd òg kan bli det, og at planlegging for politiet kan bli litt meir langsiktig enn det me har hatt så langt. Politibudsjetta blir dessverre prega av brems og gass – av at det kjem aukar i nysalderinga og i revidert statsbudsjett.

Det er ikkje enkelt å vera politileiar. Av og til manglar dei pengar. – Så er det litt ironisk at ein høyrer politisirener utanfor her, akkurat no mens eg held dette innlegget. Det fortel berre kor dagsaktuelt dette er, og kva komplekse situasjonar politiet står i, på alle moglege kantar.

Det eg hadde tenkt å seia om korleis politileiarar skal driva budsjettering, er at dei hadde trengt meir langsiktigheit, det å sleppa den brems-og-gass-politikken, den jojobolitikken – av og til manglar dei pengar, og av og til manglar dei folk. No ser me òg at nokre politidistrikt manglar folk, andre politidistrikt manglar pengar, og mange sit og lurar på kvifor pensjonen skal vera så uføreseieleg og vanskeleg å planleggja. Difor hadde det vore veldig lurt med ein langtidsplan. Der kunne me sagt både kva me ønskjer av ressursar framover, og kva me ønskjer at oppdraget skal vera. Me kan òg leggja inn utdanninga, slik at me sørgjer for å utdanna alle dei folka me treng, og som me treng endå fleire av.

Politidirektøren sitt faglege råd gjev oss mange gode råd og mange framtidsvisjonar. Eit av dei viktigaste råda er at digitalisering blir viktigare. Me veit at dei kriminelle er langt framme i å ta i bruk digitalisering, og då kan ikkje politiet møta situasjonen utan å ha nok kompetanse og ressursar. Me må rigga oss med nok utstyr. At vårt eige saksbehandlingssystem skal vera frå OL på Lillehammer, er heller ikkje godt nok. Me er nøydde til å jobba vidare, og me får mange gode råd frå politidirektøren som eg synest fortener både ein debatt og ei oppfølging.

Det er aller viktigaste svaret vårt er at me treng ein langtidsplan, slik at politiet kan få den debatten og den arenaen som dei treng.

Presidenten [10:51:38]: Det blir replikkordskifte.

Ragnhild Male Hartviksen (A) [10:51:49]: Takk for første innlegg i denne viktige debatten. Jeg har et spørsmål om at Fremskrittspartiet gjentatte ganger har gått til valg på å gi nyutdannede politistudenter jobbgaranti. Ingen av de syv justisministrene de hadde i forrige periode, innførte imidlertid den garantien. Da Tor Mikkel Wara fra Fremskrittspartiet var justisminister, gikk han til og med til det skritt å avlyse hele jobbgarantien. Kan representanten Njåstad fortelle om Fremskrittspartiet har tenkt å love en jobbgaranti igjen før dette valget og avlyse det etterpå?

Heidi Greni hadde her overtatt presidentplassen.

Helge André Njåstad (FrP) [10:52:25]: Det er viktig når me inviterer unge studentar til å utdanna seg til å bli politi, at me har ein jobb i andre enden. Hadde Framstegspartiet sitt alternative budsjett for dette året vorte vedteke, hadde me hatt 800 fleire politifolk som kunne fått jobb. Me hadde stått i ein situasjon der me hadde sørgt for at budsjetta var meir langsiktige og dimensjonerte, slik at me klarte å gje jobb til alle dei me inviterte til å utdanna seg. Fordi dagens regjering har skapt usikkerheit om det er jobb til dei, er situasjonen dessverre slik at mange har valt å jobba andre plassar. Dei har fått midlertidige jobbar i staden for faste jobbar, og mange har rett og slett gjeve opp draumen om å få jobba som det dei utdanna seg til. Me står no i ein situasjon der det ikkje er nok folk til å jobba. Spesielt i nord er det vanskeleg å fylla stillingane. Me ønskjer ein heilt annan politikk enn det den regjeringa som representanten støttar, står for.

Sandra Borch (Sp) [10:53:29]: Representanten Njåstad var i innlegget sitt inne på bemanningssituasjonen i nord – det bekymrer også oss – men realiteten er at Fremskrittspartiet kuttet opptaket til Politihøgskolen med 150 personer i 2019. Da sa sittende statsråd fra Fremskrittspartiet:

«Vi er nødt til å tilpasse inntaket ut fra hvor mange politifolk vi vil ha i Norge i for eksempel 2025».

Senterpartiet i regjering økte dette med 100 personer i 2022 og satte også i gang et pilotprosjekt i Alta som skal ha oppstart i 2025. Mener Fremskrittspartiet fortsatt at det var rett å kutte i antall studenter på Politihøgskolen da de satt i regjering, og er de enig i at det var rett

prioritering fra Senterpartiet i regjering å øke antallet for opptak på Politihøgskolen?

Helge André Njåstad (FrP) [10:54:46]: Eg registrerer at alle spørjarane frå den regjeringa som har vore no, vel å sjå bakover heller enn framover, sjølv om den debatten handlar om framtida. Ser ein framover, bør ein samanlikna dei alternative budsjetta. Då er det ingen tvil om at Framstegspartiet sitt alternative budsjett har lagt opp til meir pengar til politiet, slik at ein kan tilsetja 800 fleire politifolk, enn det regjeringa Senterpartiet var ein del av, la på bordet, og som dei fremja i sitt budsjettforslag. Eg trur me vil oppleve det same denne gongen, at det kjem meir pengar til politiet i revidert, men det er nettopp det som er problemet med den gass-og-brems-politikken som på ein måte har vore kjenneteiknet for Senterpartiet og Arbeidarpartiet i regjering. Ein har styrkt politiet litt i revidert, og så har ein ikkje klart å bruka pengane, og ein har ikkje klart å setja av nok pengar i statsbudsjetta. Det er bekymringsfullt.

Når det gjeld antalet på Politihøgskolen, trur eg me må ha endå fleire i framtida for å dekkja det samfunnsbehovet me har.

Andreas Sjalg Unneland (SV) [10:56:05]: Jeg takker for representantens innlegg. Det er jo vanligvis slik at Fremskrittspartiet snakker i veldig store ord om hvordan kriminaliteten utvikler seg i samfunnet. Realiteten er heldigvis at kriminaliteten i stort har gått dramatisk ned de siste tiårene. For eksempel da representanten Helge André Njåstad var ung, på 1980- og 1990-tallet, var det vanlig med rundt 40 drap i året, mens vi nå er nede på 30, samtidig som befolkningen har økt med 1 million. Det er en stor suksess, det skal vi glede oss over. Jeg synes det er litt viktig i disse kriminalitetsdebattene at vi også fokuserer på hva vi gjør som er riktig. Det er der jeg ønsker å utfordre Fremskrittspartiet, for man snakker ofte litt som en dommedagsprofet om hvordan det går med kriminalitetsbekjempelsen i Norge. Hva ønsker Fremskrittspartiet å trekke fram som man mener er bra at vi gjør i dag for å bekjempe kriminalitet?

Helge André Njåstad (FrP) [10:56:59]: Eg kunne nesten starta med å ta det som ei fornærming at representanten seier at eg berre var ung på 1980- og 1990-tallet! Eg har følt meg ung mykje lenger, men eg skal ikkje trøytta forsamlinga med å laga eit stort nummer av det.

Elles må det vera nesten berre representanten frå SV som snakkar om at kriminaliteten er historisk låg. Eg trur dei aller fleste som føler kriminalitet og utryggleik på kroppen, ikkje les statistikk og tenkjer at det har vore ei anna utvikling tidlegare. Eg trur dei føler at kriminaliteten er for høg akkurat her og no.

Viss ein skal sjå på kva ein kan trekkja fram som er bra, er det mykje. I innlegget mitt i førre sak anerkjende eg eit godt tverrpolitisk samarbeid om partnardraps-kommisjonen, om vald i nære relasjonar. Det er eit område som eg føler har fått auka merksemd. Me hadde òg stor semje om økonomisk kriminalitet, inndraging, så det er mange felt der det politiske Noreg har gjort slikt som eg synest er bra, og som Framstegspartiet synest er bra. Vår hovudutfordring er at me har for lite ressursar til at politiet kan gjera samfunnsoppdraget sitt. Det er der me skil oss mest frå SV og andre parti.

Presidenten [10:58:07]: Replikkordskiftet er omme.

Hadia Tajik (A) [10:58:17]: Endeleg har me fått eit fagleg råd frå politidirektøren, og det er nyttig at me diskuterer det her i plenum. Kriminalitetsbildet har endra seg vesentleg dei siste åra. Ikkje minst har den internasjonale sikkerheitssituasjonen fått ringverknader òg i Noreg. Det legg beslag på tida og kapasiteten til politiet. Komiteleiaren viste til situasjonen i Nordland politidistrikt sidan Ukraina-krigen, som har fått offentleg omtale. I kontakten med andre politidistrikt har eg forstått at dei òg opplever at dei må utvisa ein annan type vaktsemd no enn dei har vore vane med i Noreg i fredstid.

Samtidig ser me ein meir grensekryssande organisert kriminalitet som krev ein heilt annan type kompetanse hos politiet enn før, både digital kompetanse og god økonomisk innsikt, for at det skal vera mogleg for politiet å kunna gå ordentleg etter den kriminelle infrastrukturen til dei organiserte aktørane. Me har òg sett ei utvikling i enkelte ungdomsmiljø der gjentakande alvorleg kriminalitet er med på å skapa ganske stor bekymring. Alt dette krev noko anna av politiet no enn det gjorde før.

Bakgrunnen for at me no har fått eit fagleg råd frå politidirektøren, er at DFØ, Direktoratet for forvaltning og økonomistyring, tidlegare har anbefalt at innspel og vurderingar frå POD, Politidirektoratet, bør samlast og strukturerast betre. Det vil kunna gje grunnlag for meir heilskaplege avgjerder for politiet frå politisk hald. DFØ-rapporten har òg gjeve andre anbefalingar som eg ser fram til å sjå resultata av.

Eg vil gjerne nemna tre strukturelle endringar me meiner at me må ta tak i på vegen vidare.

For det første vart det førre polititrolleutvalet oppretta i 1976. Det er snart 50 år sidan, og då er det behov for å setja ned eit nytt arbeid som ser på korleis endringane i kriminalitetsbildet påverkar forventningane til kompetansen, ressursane og verktøya til politiet. Me er nøydde til å sjå på korleis endringar i politioppdraget òg har betydning for politirolla i dag. I den gamle politiinstruksen frå tidleg på 1900-talet stod det i § 2 at

politiet skal «skride inn advarende og regulerende». Det verkar unekteleg litt gamalmodig. No har den instruksjonen vorte oppdatert, men oppdateringa i seg sjølv er 35 år gammal. Me er nøydde til å sikra at politiet sine føresetnader for å løysa samfunnsoppdraget i dag og i framtida er godt til stades, og eit polititrolleutval vil kunna bidra til det.

For det andre: Etatsstyringa i politiet har fått mykje kritikk for å ha vore for fragmentert og lite langsiktig, og det er ein kritikk som rammar skiftande regjeringar. Det er noko som òg kan svekkja gjennomføringsevna til politiet, og det viser betydninga av at ein har meir langsiktig styring av politiet. Stortinget har allereie vedteke at politiet skal ha fleirårige planar, og i tillegg vil regjeringa sjå behova til den sivile beredskapen meir i samanheng med ein eigen langtidsplan. Då kan ein òg sikra at kapasitetane deira vert sette meir i samanheng, slik at det er betre samtrening og betre dimensjonering av ressursar.

For det tredje: No er det meir enn ti år sidan politiet måtte midlertidig væpnast i ein lengre periode på grunn av trusselsituasjonen. No har norsk politi omfattande erfaring med væpning, særleg i dei store byane. Maktmidla til politiet har òg vorte utvida med elektro-sjokkvåpen dei siste åra. I kombinasjon med eit endra kriminalitetsbilde er det heilt rimeleg å ta ein større diskusjon om væpning når tida er inne for det. Eg meiner det er naturleg å sjå den diskusjonen i samanheng med samfunnsoppdraget til politiet, og at det difor høyrer heime i polititrolleutvalet.

Til slutt: Politiet er det sivile maktapparatet i landet. Det er dei einaste som kan utøva makt overfor innbyggjarane i fredstid. Debatten om korleis politiet skal vera, korleis dei skal framstå, og korleis dei skal utføra oppgåvene sine, tilhøyrer ikkje berre politiet, men heile det samfunnet som politiet hentar mandatet sitt frå. Det er samfunnsoppdraget til politiet som òg gjer dette til ein større diskusjon, for gjennom dei rammene me set for politiet, formar me òg landet vårt. Difor er det nyttig at politidirektøren sitt faglege råd er offentleg tilgjengeleg, og difor bør større endringar knytte til politiet forankrast breitt på tvers av partia for å kunna stå seg godt over tid.

Det er òg noko av bakteppet for at eg er oppteken av at den endra sikkerheitssituasjonen i seg sjølv ikkje skal bidra til ei militarisering av politiet, men at ein heller skal jobba for å få ein meir effektiv avgjerdsstruktur og myndiggjorde tenestepersonar som har kompetansen og ressursane til å løysa dei oppgåvene dei står overfor.

Presidenten [11:03:12]: Det blir replikkordskifte.

Ingunn Foss (H) [11:03:28]: Et spørsmål til Arbeiderpartiet er: Hva tenker de, nå når de styrer alene, om beslutningen om å opprette nye polititjenestesteder i

distriktene? Politiet har selv uttrykt at dette ikke er ønskelig, og at ressursene heller bør brukes på operativt arbeid og etterforskning. Kan vi håpe på en retningsendring her?

Hadia Tajik (A) [11:03:53]: Arbeidarparti-regjeringa har ikkje planar om å oppretta fleire nye tenestestader. Vår prioritet framover er å styrkja politiet i føresetnadene dei har for å løysa oppgåvene sine.

Eg la òg merke til at representanten Foss la stor vekt på at politiet ikkje sjølve har bedt om desse tenestestadene. Då vil eg minna om at politiet sjølve heller ikkje har bedt om visitasjonssoner, som representanten Foss og partiet hennar har vore med på å danna fleirtal for.

Helge André Njåstad (FrP) [11:04:31]: Eg lurte eigentleg òg på litt av det same som Ingunn Foss stilte spørsmål om. I dei tre og eit halvt åra der det har vore ei Senterparti- og Arbeidarparti-regjering, har engasjementet frå politisk leiing i Justisdepartementet vore veldig stort når det gjeld å oppretta nye tenestestader i distrikta, og så har ein ikkje vore like engasjert i andre spørsmål innanfor sektoren. Ein har altså nesten følt at dette har vore det viktigaste.

Eg har òg følt at engasjementet har vore større i Senterpartiet enn i Arbeidarpartiet. Når ein no har hatt – eg veit ikkje om ho har vore lykkeleg, men iallfall – ei skilsmisse, er det naturleg å spørje Arbeidarpartiet: Er det riktig forstått at det er Senterpartiet som har pressa på plass desse tenestestadene? Og vil Arbeidarpartiet no ha eit heilt anna fokus med tanke på kva politiet treng framover, enn at ein skal påleggja politidistrikt å ha kontor der det nesten ikkje kjem folk på besøk?

Hadia Tajik (A) [11:05:28]: Viss dette var ei skilsmisse mellom Arbeidarpartiet og Senterpartiet, er det iallfall viktig at me ikkje endar med ei veldig vanskeleg barnefordelingssak, med mykje debatt om korleis me no skal handtera vegen vidare. Det vil heilt sikkert koma ei tid for evaluering av dei oppretta polititenestadene, men eg trur ikkje eg skal ta på meg å evaluera det frå denne talarstolen.

Det som er viktig for oss vidare, er å styrkja politiet i føresetnadene dei har til å gjera det som har vorte ei endå meir krevjande oppgåve for dei i ein svært endra sikkerheitssituasjon som legg beslag på tida og ressursane deira, samtidig som hovudoppdraget deira framleis er å førebyggja og unngå at kriminalitet finn stad i utgangspunktet. Det å sikra at dei har kompetansen og ressursane til å kunna gjera det, er det Arbeidarparti-regjeringa kjem til å prioritera.

Presidenten [11:06:15]: Replikskordskiftet er omme.

Mari Holm Lønseth (H) [11:06:27]: Politidirektørens faglige råd gir oss et godt grunnlag for å diskutere de utfordringene politiet og vi som samfunn står foran. Vi gjør mye rett i å lytte til de rådene som kommer fra dem som har skoen på. Utfordringsbildet som kommer fra politidirektøren, som han tegner opp, er gjenkjennelig, og det er også mye der som Høyre har påpekt over tid.

For eksempel pekes det på at kriminelle nettverk har fått for stort fotfeste, ungdomskriminaliteten har blitt mer alvorlig og volden mer brutal. Sakene politiet må håndtere, blir stadig mer komplekse, f.eks. økonomisk kriminalitet og bedrageri, og ny teknologi gir nye plattformer som kriminelle kynisk utnytter. Vi ser også at tillitsbaserte ordninger blir utnyttet til fulle av kriminelle. En endret sikkerhetspolitisk situasjon gjør også at oppdragsmengden til politiet øker, uten at andre oppdrag for politiet har blitt nedprioritert. Samlet sett gjør det at ressursene til politiet blir satt på strekk.

Styringen av politiet har de siste årene vært for lite langsiktig og strategisk. Alle disse utviklingstrekkene som politidirektøren peker på, er utviklingstrekk vi er nødt til å ta på alvor. Da er det bekymringsfullt at det de siste årene har vært en jojo-styring av politiet, noe som har ført til at vi har fått færre politifolk i politidistriktene samtidig som kriminaliteten har økt og blitt mer alvorlig. Det er altså nå færre politifolk i politidistriktene som skal håndtere flere hendelser og også trusler som ligger rett under terskelen for militær konflikt, enten det handler om sikring av kritisk infrastruktur som kraftforsyning, telefon og internett, områder rundt militærbasen e.l., og håndtere både spionasje og sabotasje. Derfor trenger vi også en kraftig styrking av politiet i Norge framover.

Når kriminaliteten og truslene endrer seg, må også politikken endre seg. Politiet må rustes bedre for å håndtere dagens og morgendagens kriminalitet. Det trengs en tydeligere prioritering av politiet, og vi trenger flere politifolk i Norge framover. I tillegg til at vi trenger flere politifolk, trenger vi også flere som jobber med både påtale og etterforskning, hvis vi skal sørge for at kriminalitet får konsekvenser. Kompetansen i politiet er også nødt til å svare til de utfordringene vi ser. Da trenger vi ikke bare politifolk, vi trenger også økonomer, teknologer og IT-kyndige for å ta kriminelle nettverk og økonomisk kriminalitet og for å stoppe rekruttering av unge inn i kriminelle miljøer. Det er også særlig viktig at politiet får folkene som trengs, når saksomfanget øker. Den sikkerhetspolitiske situasjonen krever en massiv opprustning av Forsvaret vårt, men det krever også en opprustning av den sivile beredskapen vår.

I dag fører også i praksis den økte oppgavemengden til at andre viktige saker for politiet ikke får den priorite-

ten de skal ha. Jeg er veldig bekymret for at oppklaringsprosenten er fallende, og særlig er jeg bekymret for at det også gjelder i saker om mishandling i nære relasjoner. Saksbehandlingstiden er for lang, og vi ser også at det er for mange saker som henlegges.

Politiet er nødt til å få ressursene og folkene som trengs, men de er også nødt til å få verktøyene som trengs. Derfor er det nødvendig med en rekke lovendringer. For eksempel mener både jeg og Høyre at politiet må få muligheten til å bruke fotlenke i større grad, for å holde dem som begår kriminalitet, borte fra områder hvor det blir begått kriminalitet.

At stadig yngre ungdommer også begår mer alvorlig vold og kriminalitet, krever at systemet vårt rigges annerledes enn i dag. Derfor er det helt nødvendig at vi får på plass institusjonstilbud også for dem som er under kriminell lavalder, hvor man får tett oppfølging, og hvor det også er mulighet til å låse dørene for å få disse ungdommene bort fra gaten. Det handler om å beskytte samfunnet vårt, men det handler også om å ta hensyn til hva som er til barnets beste. Det er ikke til barnets beste å være i områder hvor det blir begått kriminalitet, hvor det også er mer rekruttering. Dette er virkemidler som politiet i flere deler av landet nå også sier det er behov for.

De siste tre et halvt årene har vi hatt en regjering som ikke nødvendigvis alltid har lyttet til dem som har hatt skoen på: fagfolkene våre. Tvert imot har det f.eks. mot politifaglige råd blitt opprettet lensmannskontor. Nå håper jeg at vi heller lytter til politiet for å styrke beredskapen i Norge.

Presidenten [11:11:23]: Det blir replikkordskifte.

Benjamin Jakobsen (A) [11:11:34]: I 2015 lanserte Solberg-regjeringen den såkalte nærpolitireformen. Siden har rapport etter rapport fastslått at reformen medførte mer sentralisering og mindre politi ute i gatene. Politiets Fellesforbund har konsekvent nektet å kalle det en nærpolitireform og mener det er det stikk motsatte som har skjedd. Kan representanten fra Høyre forklare hva som egentlig er nært med Solberg-regjeringens nærpolitireform, og er reformen et godt bilde på politikken vi kan forvente av Høyre i tiden framover?

Mari Holm Lønseth (H) [11:12:11]: Jeg kan lese fra politidirektørens faglige råd 2025, som går gjennom litt av det som var politireformen:

«Det siste tiåret har politiet vært gjennom en omfattende politireform og fått tilført betydelige midler. Blant annet er beredskapen i politiet styrket, polititjenestene er blitt mer enhetlige, politiet har fått bedre kompetanse og sterkere fagmiljøer, og innsatsen er mer målrettet innenfor forebygging, etterforskning og beredskap.»

Sitatet refererer til evalueringsrapporten av politireformen som Solberg-regjeringen gjennomførte. Den førte også til at vi fikk 2 500 flere operative politifolk i Norge. Samtidig har vi de siste årene sett at det dessverre har blitt en reduksjon i antall politifolk. Det å få til en massiv styrking av beredskapen, flere politifolk, er helt klart noe Høyre vil videreføre hvis vi kommer i regjering fra høsten av.

Sandra Borch (Sp) [11:13:25]: Jeg har lyst til å utfordre representanten fra Høyre på bemanningssituasjonen i nord. Vi så at alle de tre nordligste politidistriktene var ute med en bekymringsmelding. Ikke for å gjenta meg selv: Høyre og Fremskrittspartiet kuttet i opptaket til Politihøgskolen med 150 studenter. Det tror jeg vi også må si er litt av utfordringen med tanke på hvorfor vi mangler personell nå.

Høyre var imot å etablere politiutdanning i Alta, som har oppstart i 2025. Representanten var i sitt innlegg inne på den sikkerhetspolitiske situasjonen. Spenningen i nord er alvorlig og utfordrende. Mitt spørsmål til Høyre er om de fortsatt er imot å etablere politiutdanning i Alta.

Mari Holm Lønseth (H) [11:14:16]: Jeg er veldig bekymret for bemanningssituasjonen vi ser i nord, og jeg er kanskje særlig bekymret for at det er et høyt gjennomsnitt av folk. Det er veldig viktig at vi tar bedre vare på dem som står i jobb, og at det blir mer attraktivt å bli værende i nord, sånn at man opprettholder bemanningen der. Vi har i vårt forslag til alternativt statsbudsjett ikke foreslått å gjøre noen endringer for inneværende år i politiutdanningen som ligger i Alta.

Helge André Njåstad (FrP) [11:14:54]: Representanten Lønseth sa at politikken må endra seg, og det synes me er riktig, spesielt når han endrar seg i rett retning. Eg må seia at i den seinare tida har Høgres politikk på dette feltet endra seg veldig i retning av Framstegspartiets på ein del felt. Det gleder oss veldig, men det er framleis område der me ønskjer at Høgre skal endra seg i retning av Framstegspartiet. Det gjeld væpning av politiet. Me veit at elleve av tolv politimeistrar er tydelege på at dei vil bli væpna. Dei tillitsvalde og alle forbunda vil det. Framstegspartiet har vilja det lenge, og me registrerer at det er ein debatt i Høgre. Det er berre eit mindretal der som ønskjer det, men heldigvis er representanten ein del av det mindretalet. Det heile Noregs politifolk no lurar på, er om ein kan stola på Høgre når det gjeld at væpning blir ein realitet i løpet av året.

Mari Holm Lønseth (H) [11:15:47]: Nå er det to-tre uker til Høyres landsmøte, der dette vil bli debattert. Som representanten Njåstad peker på, ønsker jeg at po-

litiet skal få mulighet til å ha generell bevæpning, og jeg kommer til å gjøre det jeg kan på landsmøtet for at Høyre skal gå inn for det. Høyre er per nå ikke for generell bevæpning, men jeg håper at det er et standpunkt som vil endre seg, rett og slett fordi kriminalitetsbildet har endret seg. Det er flere politimestre som ber om dette virkemiddelet, og det er flere faglige råd som peker på at det nå er nødvendig å gå inn for dette. Jeg håper vi sammen kan bidra til at det blir en realitet, men det er klart det er viktig at Høyre går inn for det først.

Presidenten [11:16:26]: Replikordskiftet er omme.

Else Marie Rødby (Sp) [11:16:43]: La meg innledningsvis takke initiativtakerne i komiteen for å fremme en initiativdebatt om politidirektørens faglige råd. Når de nå kommer for første gang, er det fint at Stortinget får anledning til å reflektere over dem og diskutere dem.

Det faglige rådet belyser fem utviklingsområder som politidirektøren anser som sentrale for å møte samfunns- og kriminalitetsutviklingen, og hvilke forutsetninger som må være på plass for at politiet skal kunne oppfylle samfunnsoppdraget sitt, nemlig å ivareta samfunnets og innbyggernes trygghet og sikkerhet.

Jeg mener at Senterpartiet og Arbeiderpartiet i regjering har stått for viktige og betydelige bevilgninger til politiet i en krevende økonomisk tid. Politibudsjettet ble økt med 10 pst. i statsbudsjettet for 2025, en økning i en lang rekke økninger over flere år. Politibudsjettet i sin helhet har økt med 10 mrd. kr på ti år – tror jeg – og det er snakk om store summer, men selvfølgelig også store oppgaver.

På et overordnet nivå tror jeg det er bred konsensus om de fem anbefalingene som skisseres i rapporten. Jeg merker meg at politidirektøren skriver at rådet «konsentrerer seg om anbefalinger politiet ikke kan adressere alene», og at interne tiltak politiet selv kan håndtere, er utelatt. Det er for så vidt forståelig og greit, men kan også gi en litt ufullstendig debatt. Jeg minner om at bakgrunnen for at det nå er utformet et politifaglig råd, bl.a. er DFØs gjennomgang av Politidirektoratet i 2023, der konklusjonen bl.a. var at man så et behov for å rendyrke direktoratets kjerneoppgaver og overføre oppgaver til andre deler av etaten, og en anbefaling om å utarbeide faglige råd for å synliggjøre utfordringene politiet står i.

Politiets samfunnsoppdrag er å forebygge og bekjempe kriminalitet og skape trygghet for oss som befolkning. Det er åpenbart at dette ikke ensidig kan løses av politiet, men at det må skje i et samarbeid mellom ulike instanser og etater.

Vi inviteres også med disse faglige rådene til en forventningsavklaring. Hva kan innbyggere og samfunn forvente av politiet, og hvilke ressurser må være på plass

for å kunne innfri forventningene og ambisjonene? Det siste året har særlig kriminalitetsbildet når det gjelder ungdom, dominert debatten. Det har vært viktig, men de faglige rådene inviterer oss jo egentlig til å diskutere et større bilde.

Forsvaret rustes nå kraftig opp, og det er åpenbart at det er rett og nødvendig. Samtidig må politiets kraft og ressurser rustes opp, både med bevilgninger og rammer. Vi er i en situasjon hvor det ikke er krig i Norge – heldigvis – men vi står heller ikke helt i en dyp fred, sånn som vi har gjort tidligere. Da står vi på mange måter i en nysituasjon i vår tid, og helgens oppmerksomhet om den økende trusselsituasjonen i nord er ett av eksemplene på det.

Er politiet i stand til å ivareta samfunnsoppdraget også i den tiden vi står i? Det er det store spørsmålet som vi er invitert til å diskutere, et nødvendig spørsmål når vi etter hvert skal gå inn i debattene om langtidsplan og politiroллеutvalg. Har vi organisert politiet på en hensiktsmessig måte?

Bare så det er sagt: Jeg tar ikke til orde for en ny politireform – der er det fortsatt sånn at vi håndterer etterdønningene etter den forrige – men vi må vel innse at vi har en ganske tungrodd organisasjon i politiet. Det oppleves å være langt fra førstelinjen til Politidirektoratet. Vi har omstendelige og langvarige budsjettprosesser, som flere har vært inne på tidligere i debatten. Jeg har stor forståelse for at politiet er en stor og kompleks organisasjon, og at et stort skip beveger seg saktere enn et lite. Likevel mener også jeg grunnleggende sett at det er problematisk at penger som bevilges i statsbudsjettet det ene året, i praksis ikke er tilgjengelige for politidistriktene før over halvveis ut i det neste året. Vi må nok snakke om hvordan vi bruker pengene, også i denne sektoren.

Større bevilgninger vil åpenbart være nødvendig også framover, men også en bevisst budsjettpolitikk er avgjørende. Jeg tror kortere beslutningslinjer og færre nivåer hadde vært fornuftig. Jeg tror politimesterne burde ha hatt større handlingsrom. Jeg har stadig opplevelsen av å besøke en førstelinje i politiet som ikke har sett eller hørt noe til satsinger som har kommet gjennom Stortingets budsjettprosesser. Det handler om tillit til at politiske vedtak og bevilgninger faktisk kan løse de utfordringene førstelinjen opplever, men det handler også om forholdet og tilliten mellom sektoren og oss som ansvarlige politikere.

Svaret mange har pekt på, er langtidsplan som løsning på problemene. Også politidirektøren selv peker på langvarig og helhetlig styring som et premiss til sine råd, og det er jeg enig i. Samtidig må også en langtidsplan være rustet for det umiddelbare. Den må kunne ta opp i seg både det langsiktige og det kontinuerlige, men

den må også ha verktøy for å agere og snu seg relativt raskt. Bare se på hvordan verden har endret seg de siste fem årene, med pandemi, krig og global ustabilitet – og USAs opptreden bare de siste ukene – for å nevne noe.

Presidenten [11:21:48]: Det blir replikkordskifte.

Mari Holm Lønseth (H) [11:22:02]: Politidirektøren er i sine faglige råd tydelig på at det trengs mer internasjonalt samarbeid for å forebygge, avdekke og oppklare kriminalitet. Det trekkes også fram at Norges posisjon som Schengen-medlem gjør at politiet i Norge har gjort betydelige framskritt i det internasjonale politisamarbeidet. I sitt forslag til partiprogram ønsker Senterpartiet å melde Norge ut av Schengen, et samarbeid som politiet trekker fram som positivt. Jeg mener heller at politiet burde utnytte handlingsrommet som er i Schengen for å føre en effektiv grensekontroll, stoppe ukontrollert migrasjon og raskt returnere dem som ikke har opphold i Norge.

Ser representanten problemene med å gå bort fra internasjonalt samarbeid og Schengen-samarbeidet når hun leser politidirektørens faglige råd?

Else Marie Rødby (Sp) [11:22:54]: Jeg la veldig godt merke til at et av fem områder politidirektøren peker på, er mer internasjonalt samarbeid. Justiskomiteen har også vært på reise, bl.a. i Europa, og sett gode eksempler på hvordan norsk politi greier å samhandle og samarbeide, og hvor viktig det samarbeidet er når det gjelder den grenseoverskridende kriminaliteten. Vi står i en tid som byr på helt nye utfordringer, og som representanten Lønseth var inne på i sin replikkveksling i forrige runde, skal vi inn i landsmøtedebatter og diskusjoner fram mot valgkampen om hva slags handlingsrom som er det mest konstruktive, og hvor vi kan få mest igjen for de ressursene vi legger inn. Jeg er helt enig i politidirektørens faglige råd når det gjelder mer internasjonalt samarbeid, og så må vi komme tilbake til hvordan det konkret og best kan skje.

Presidenten [11:23:58]: Replikkordskiftet er omme.

Andreas Sjalg Unneland (SV) [11:24:15]: Jeg er glad for denne muligheten til bredt å diskutere politiet. Politiet forvalter en kjerneoppgave på vegne av samfunnet: å forhindre at kriminalitet skjer, avdekke kriminalitet som har skjedd, og sikre at den som har begått kriminalitet, ender i en domstol. Politiet skal sikre trygghet, og de nyter stor tillit i den norske befolkningen. Det er bra, for politiet forvalter en stor tillit på vegne av samfunnet.

For å sikre høy tillit er det viktig med kontroll av maktutøvelsen. Politiet forvalter et maktmonopol, og da skal man være trygg på at mer makt enn nødvendig aldri brukes mot befolkningen. Tillit skapes også av at vi

har et kompetent politi. Norge må sies å ha en av de beste politiutdanningene i verden, og det skal vi hegne om.

Samfunnet er i kontinuerlig endring. Det er også kriminaliteten. Heldigvis går mye i riktig retning. Kriminaliteten i Norge har sunket drastisk de siste tiårene. Ta for eksempel her i Oslo, som har fått 200 000 flere innbyggere de siste 20 årene, samtidig som kriminaliteten har gått ned – det er en suksesshistorie. Om vi ser på den mest alvorlige voldskriminaliteten, drap, var det på 1980- og 1990-tallet gjennomsnittlig 40 drap i året – dette i en tid da Norge hadde en million færre innbyggere enn i dag. Snittet for antall drap de siste fem årene er 30 i året. Justert for befolkningstall er det en reduksjon på rundt 40 pst. Vi bør huske på at vi tross alt gjør mye rett, selv om hvert eneste drap er ett for mye.

Et av mine hjertesukk som justispolitiker er at kriminalitetsdebatten ofte blir for snever. De gangene media vil snakke med en justispolitiker, utspiller det seg ofte slik: En forferdelig hendelse har skjedd. Det er brutalt, hjerteskjærende og opprørende. Politikere krangler om hvem som kan være hardest og tøffest i møte med denne hjerteskjærende saken, og på den måten skape et bilde av å være mest handlekraftig. Sånn skapes en «tough on crime»-spiral, som jeg mener er en del av forklaringen på at straffenivået i Norge for alle lovbrudd i snitt har økt med 52 pst. siden 2010. Norge er det landet i Norden som har økt straffene mest de siste ti årene. Det er et dyrt tiltak som ikke nødvendigvis har stor effekt, og der mangler man en debatt om vi kunne brukt de ressursene på en mer effektiv måte, f.eks. til kriminalitetsbekjempelse og til politiet. Disse straffeøkningene har skjedd uten at man har sett på helheten i straffesystemet. Derfor er det på sin plass med en helhetlig gjennomgang av straffesystemet for å se på om straffenivået er riktig.

Kriminalitetsbildet er i endring, og selv om det faller i stort, får vi indikasjoner på økende gjengkriminalitet blant unge. Det skal tas på største alvor. Det er bra at politiet nå målrettet arbeider for å bekjempe den økende kriminaliteten. Det målrettede arbeidet Oslo-politiet gjør, er riktig og viktig, f.eks. med mer tilstedeværelse i områder der politiet før bare rykket ut til hendelser. Med tilstedeværelse viser man at man kan bygge tillit og relasjoner til befolkningen.

Vi ser også at kriminelle blir mer teknologiske. Kriminalitet som før skjedde på gaten, skjer nå i den digitale sfæren. Dokumentaren «Den sorte svane» viser hvordan økonomisk kriminalitet er tett bundet til legal virksomhet i de øvrige lag av samfunnet. Vi vet også at fremmede makter bruker kriminelle til sabotasjeaksjoner. Et endret trusselbilde internasjonalt betyr også et endret kriminalitetsbilde nasjonalt. Politiet må være rustet for dette. Derfor er en langtidsplan for politiet viktig. Det har SV vært en pådriver for, og jeg er glad for at justisko-

miteen støttet SVs forslag da vi foreslo det i behandlingen av stortingsmeldingen om økonomisk kriminalitet.

I tillegg er det viktig at et politirolleutvalg kommer på plass. Det er lurt med et politirolleutvalg fordi politiets hverdag og oppgaver har endret seg mye siden 1980-tallet. I tillegg har kriminalitetsbildet endret seg. Vi trenger et bredere perspektiv for å diskutere hva politiet skal være, og hvordan de skal løse samfunnsoppdraget sitt.

Jeg håper at de partiene som nå ønsker å gå inn for permanent bevæpning av norsk politi, klarer å holde hodet kaldt og nettopp tenke på de lange linjene før man endrer norsk politi fundamentalt. Vi har i over et århundre hatt et politi med et sivilt preg, i sterk kontrast til land med et mer militaristisk preg. Jeg mener det har tjent oss godt, og da skal man være forsiktig med å endre det. Det er nettopp ved sånne veivalg at man trenger et godt kunnskapsgrunnlag før man gjør noe med det. Min sterke oppfordring er at vi nå ser på hva politirolleutvalget definerer og kommer med anbefalinger om at politiet skal være, før man foreslår radikale endringer.

Presidenten [11:29:14]: Det blir replikkordskifte.

Ingunn Foss (H) [11:29:30]: SV er ofte kritiske til å gi politiet de fullmaktene de etterspør, og de begrunner det ofte med personvern. Spørsmålet er: Hvordan balanserer SV hensynet til personvern med behovet for å bekjempe alvorlig kriminalitet, som f.eks. alvorlig vold og organisert kriminalitet?

Andreas Sjalg Unneland (SV) [11:29:53]: Takk for et godt spørsmål. Jeg synes det er et av de grunnleggende spørsmålene når vi diskuterer hvilke virkemidler politiet skal ha, for det er også et spørsmål om hvilket samfunn vi ønsker å leve i. Man kan jo tenke seg at vi går helt til «1984» og innfører helt enorme hjemler til politiet – vi kunne hatt politi på hvert gatehjørne, overvåket absolutt alle og hatt overvåkningskameraer overalt. Men er det det samfunnet vi vil leve i?

Jeg mener at det som har tjent Norge godt, er at vi nettopp klarer å ha en balanse mellom individets rettigheter og det å gi politiet de rettighetene de trenger for å bekjempe kriminalitet. Det er helt riktig at det er en avveining, og jeg mener at SV står for en god balanse i nettopp det, som sørger for at vi har et effektivt politi som kan bekjempe den kriminaliteten som skader samfunnet mest, uten å gå på akkord med de rettighetene vi mener er verdt å forsvare, og som gjør Norge til et så bra samfunn å leve i.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [11:31:04]: SVs linje overfor ungdomskriminalitet er ikke lett å fatte. Alle partier er for forebygging, men SV virker å være utelukkende for det og imot tiltak som visitasjonssoner. Da

jeg foreslo visitasjonssoner i Gjøvik som eksempel på tiltak politiet kan ha mot en potensiell voldsspiral i kjølvannet av det vi i dag ser – som mer ungdomskriminalitet og mer narkotika – sa Kjetil Bjørklund, som representerer SV i kommunestyret i Gjøvik:

«Dette er et veldig inngripende og stigmatiserende tiltak som synes uklokt. Vi ønsker selvsagt kriminalitetsforebyggende tiltak, men dette er ikke veien å gå.»

Hvis politiet kommer til den konklusjonen at de ønsker dette som en konsekvens av en økende voldsspiral og en bekymring de ønsker å ta tak i, er SV imot det selv da?

Andreas Sjalg Unneland (SV) [11:31:58]: Takk for et godt spørsmål, og takk for et veldig godt SV-sitat. Jeg synes det oppsummerer situasjonen godt. Når det gjelder visitasjonssoner, skal vi huske på at politiet selv ikke har ønsket dette, og hvis man ser på erfaringene fra Danmark, peker forskerne nettopp på at det kan gjøre mer skade enn nytte. Det skader tilliten hos menneskene i områdene med kriminalitetsutfordringer, og det man har sett fra andre typer undersøkelser, er at hvis mennesker har lav tillit til politiet, lar de være å tilkalle politiet når de selv har problemer. Da kan ikke politiet gjøre jobben sin, og jeg er opptatt av å ha et politi som faktisk kan gjøre jobben sin.

Så er jeg ikke enig i beskrivelsen av hvordan SV er i kriminalitetsbekjempelsen. Ja, vi skal være tøffe mot årsakene til kriminalitet. Derfor er jeg stolt over at vi er tydelige på å forhindre og forebygge kriminalitet, for det beste vi kan gjøre, er å forhindre at kriminalitet skjer. SV har jo vært den tydeligste pådriveren for et hurtigspor i domstolene, så vi sørger for at de ungdommene som begår kriminalitet, får raske reaksjoner, til beste for seg og samfunnet.

Helge André Njåstad (FrP) [11:33:10]: Represntanten skal ha for at han våger å stå aleine. Han er kanskje den einaste i dette landet som meiner at kriminaliteten går ned, og som fortel den historia som han fortel, mens både regjeringa, media, opposisjonen og alle andre peiker på aukande kriminalitet. Òg statistikken peiker på aukande kriminalitet. Viss ein berre ser på antal meldingar, kan ein lesa at kroppskrenking, inkludert grov kroppskrenking, har stige med 5,5 pst. frå i fjor til i år, kroppsskade har gått 7 pst. opp, truslar 5 pst. opp, ran og utpressing 50 pst. opp og omsynslaus åtfærd og personforfølging 11 pst. opp. Det bildet SV forsøker å teikna om at me har historisk låg kriminalitet, er det eigentleg berre SV som snakkar om. Kva er grunnen til at ein ikkje tek statistikken, som er så tydeleg på at kriminaliteten stig frå år til år, på alvor?

Andreas Sjalg Unneland (SV) [11:34:07]: Takk for et godt spørsmål. Det er ikke meningen å la fakta ødelegge en god, følelsesdrevet debatt. Jeg er jo enig i det Helge André Njåstad sa tidligere, om at folk føler at kriminaliteten øker. Det er riktig at vi nå ser en liten økning for noen kriminalitetsgrupper, og det skal vi ta på alvor, men den store fortellingen om hva som har skjedd de siste tiårene i Norge og i de fleste andre land, er at kriminaliteten går ned. Det skal vi være glad for.

Derfor er det litt viktig at man klarer å holde hodet kaldt når man skal diskutere hva de riktige tiltakene er, når vi ser et endret kriminalitetsbilde. Da mener jeg det er viktig med mer tilstedeværende politi, målrettet innsats, satsing på forebygging og raske reaksjoner – som vi har vært veldig tydelige på. Det jeg prøver å ta til orde for, er at vi skal ha en fakta- og kunnskapsbasert debatt om dette, og at man ikke skal prøve å male et bilde om at alt er på vei utfor et stup, for det er ikke riktig. Det som er sant, er at vi gjør veldig mye bra, og så har vi noen utfordringer, og dem skal vi ta på alvor.

Presidenten [11:35:08]: Replikordskiftet er omme.

Ingvild Wettrhus Thorsvik (V) [11:35:23]: Politiet er samfunnets førstelinje i håndhevingen av rettsstaten og demokratiet. Det er helt tydelig at kriminalitetsbildet er i endring: Vi ser en økt internasjonalisering, vi ser kriminelle nettverk som blir stadig mer profesjonaliserte, og som kjøper og selger tjenester av hverandre, og at nettverkene blir stadig mer infiltrerte i hverandre og stadig mer komplekse å ta. Det gjør noe med hvordan politiet skal løse sitt samfunnsoppdrag knyttet til bekjempelse og forfølging av kriminalitet.

En annen utvikling som påvirker politiets rolle svært mye, er den sikkerhetspolitiske situasjonen. Som politidirektøren skriver, utsettes vi «for kriminalitet og mulig sikkerhetstruende hendelser mot kritisk infrastruktur og grunnleggende nasjonale funksjoner, under terskelen for militær konflikt» – det som vi kaller for hybrid krigføring. PST vurderer det som sannsynlig at russisk etterretning vil forsøke å utføre sabotasjeaksjoner mot mål i Norge i 2025, og politidirektøren beskriver at «som en konsekvens av den tilspissede sikkerhetssituasjonen må politiet prioritere stadig mer av sine ressurser til beredskap mot alvorlige samfunnstrusler». Det i seg selv gjør det nødvendig og klokt å se på politiets rolle: Hva skal vi kunne forvente av politiet? Hva skal politiet skal gjøre mer av – og kanskje også gjøre mindre av?

Disse utviklingstrekkene som vi ser, og som påvirker politiets mulighet til å løse sine samfunnsoppdrag, gjør det både nødvendig, svært ønskelig og ikke minst klokt å prioritere langsiktig. Derfor er Venstre veldig glad for at det er flertall for en langtidsplan for politiet, basert på

nettopp disse faglige rådene, og ikke minst at man skal se på politiets rolle.

Nå som vi har fått sett disse første faglige rådene, er det heldigvis mye som er gjenkjennelig, og som vi allerede har diskutert. Det er veldig bra, for det betyr at politiet og andre fagpersoner har vært gode til å nå oss politikere med det faktagrunnlaget som er nødvendig og riktig. Dette er et veldig godt kunnskapsgrunnlag for den videre diskusjonen og for at vi skal ha en felles situasjonsforståelse.

Et av de fem sentrale utviklingsområdene som politidirektøren trekker fram, er behovet for at bekjempelse av kriminalitet bør være en tydelig felles, nasjonal oppgave. Ungdomskriminalitet trekkes fram som et høyaktuelt eksempel på nettopp hvordan flere aktører spiller en viktig rolle, og at forebygging og bekjempelse av ungdomskriminalitet krever at alle relevante aktører tar ansvar der de har påvirkning.

Dette er også noe som vi har diskutert i Stortinget, og som Venstre og jeg selvfølgelig er helt enig i. Dette er noe av grunnen til at vi allerede i 2023 foreslo å opprette tverrfaglige team rundt barn og ungdom som har høy risiko for å begå alvorlige lovbrudd.

Politidirektøren gjør også gjeldende flere områder hvor det er viktig at sivile og i noen tilfeller også private aktører bidrar til forebygging og avdekking av kriminalitet. Dette er fem utfordringsområder og anbefalinger som gir god mening, og som oppleves som veldig treffende og relevante, både i de diskusjonene som vi til dels allerede har hatt, og i den diskusjonen som vi skal ha videre.

Jeg vil avslutte med en beskrivelse fra politidirektørens innledning:

«Fundamentet for hvordan norsk politi løser sitt samfunnsoppdrag er ideen om at politiets makt hviler på en samfunnskontrakt mellom politiet og befolkningen. I denne samfunnskontrakten bygger ikke politiets makt på frykt, men nesten utelukkende på innbyggernes samarbeid med politiet. Dette samarbeidet skapes ved at politiets handlinger fremmer respekt og samarbeid med innbyggerne. Innbyggernes tillit til myndighetene og politiet står dermed helt sentralt for en polititradisjon som bygger på denne samfunnskontrakten.»

Det maner jeg til at vi som politikere skal huske. Vi er med og forvalter denne tilliten som politiet er helt avhengig av, og dermed er det spesielt viktig at de tiltakene vi er med og innfører, bygger på et godt kunnskapsgrunnlag, og at de ikke går for langt, slik at vi risikerer å bygge ned den tilliten.

Presidenten [11:40:35]: Det blir replikkordskifte.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [11:40:48]: Venstre står på med potensiell liberalisering av narkotikapoliti-

tikken, uten bekymring for konsekvensene det har for ungdom, skoler og samfunnet samlet sett. Alt i dag har skoler knappe nok ressurser om de ikke også må hantes med økende omløp av narkotika, selv om nettopp det er tilfellet. Jeg har pratet med ansatte på Gjøvik videregående skole, der de eksempelvis har ansatt tidligere politiansatte til å følge opp ungdom tettere i skolehverdagen, fordi de har mer erfaring med kriminalitet enn skoleansatte. Vi har også Raufoss videregående skole, som ikke lenger ringer politiet ved uro, fordi politiet ikke får visitert eller sanksjonert.

Mener Thorsvik at det er bra å la politiet vurdere behovet for dette dersom det oppstår en voldsspiral, eller tar ikke Venstre bekymringene for økt rekruttering til vold og narkotika så tungt?

Ingvild Wetrhus Thorsvik (V) [11:41:46]: Jeg oppfattet egentlig ikke helt spørsmålet, altså hva vi eventuelt tar til orde for. Det kan representanten kanskje komme tilbake til i del to, for det var ganske mye å ta tak i, i det som representanten var innom i spørsmålet sitt.

Venstre ønsker å gå fra straff til hjelp, og det er ingenting som tilsier at det å gå fra straff til hjelp vil føre til noen økende narkotikabruk. Jeg må minne om at den utviklingen som vi ser nå, er en utvikling som skjer nettopp mens narkotika er kriminalisert. Det er ingen som ønsker at barn og unge skal bruke narkotika, og det de trenger, er nettopp hjelp. Heldigvis er det sånn at man ikke trenger en anmeldelse for å hjelpe et barn og en ungdom. Det man risikerer med en anmeldelse, er nettopp å støte bort dem man ønsker å hjelpe. Det vi ser, er bl.a. undersøkelser som viser at ikke bare barn og ungdom, men alle, kan vegre seg for å oppsøke hjelp også i akutte situasjoner, nettopp fordi man er bekymret for straff.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [11:42:52]: Det er bl.a. diskusjonen om visitasjonssoner og ikke minst det justissporet for rusreform, som vi ser fram til at Stortinget skal få på bordet denne våren, som er sentralt i det jeg tar opp. Ikke minst løfter Venstre gjerne diskusjoner knyttet til ressurser og prioriteringer i skolen. Da mener jeg at hvordan vi faktisk har håndtert kriminalitet i stort, er ekstremt viktig, særlig når vi får rapporter fra flere og flere skoler om at narkotika er et økende problem. Jeg har nylig fått statistikk fra politiet som peker på at nettopp ungdomskriminaliteten øker i omfang og alvorlighetsgrad. Da mener jeg at Venstre tar for lett på bekymringene rundt dette, enten det gjelder diskusjonen om visitasjonssoner eller hvilke virkemidler politiet har i stort, ikke minst muligheten politiet har til å visitere og sanksjonere når det er særlig bekymring for dette, og når det er et godt virkemiddel. Spørsmålet er om Venstre ikke tar dette så tungt.

Ingvild Wetrhus Thorsvik (V) [11:43:58]: Det var litt sammenblanding av mye forskjellig her: visitasjonssoner og skole. Er det sånn at Senterpartiet ønsker visitasjonssoner på skoler? Det var ikke helt lett å forstå. Det er også litt rart å vise til visitasjonssoner som en løsning, all den tid man ikke har peiling på hva det fører til. Danmark har hatt dette i over 20 år, og de har ikke undersøkt en eneste gang hva det fører til, ei heller av negative virkninger.

Det er akkurat som om det presenteres som at politiet ikke har mulighet til å visitere for våpen, som jo visitasjon skal brukes til. Det skal brukes til å visitere for våpen, ikke narkotika eller andre ting; da heter det ransaking. Politiet har jo muligheten til det. Hvis de tror at jeg, representanten eller noen andre går med våpen, kan politiet fortsatt stoppe folk og sjekke etter det. Her er det snakk om soner hvor man, selv om man ikke har noen indikasjon på at folk bærer våpen, skal kunne stoppe alle som går der, allikevel. Det er ikke særlig treffsikkert.

Jo, Venstre tar det på alvor, men vi ønsker en mer kunnskapsbasert tilnærming med tiltak som faktisk fungerer.

Presidenten [11:45:03]: Replikskordskiftet er omme.

Statsråd Astri Aas-Hansen [11:45:21]: Arbeiderparti-regjeringen er opptatt av at politiet også i framtiden skal ha de folkene og det utstyret som trengs for å kunne bekjempe kriminalitet effektivt. Hvordan politiet skal utvikle seg i årene framover, er derfor en viktig debatt.

Grunnlaget for debatten også her i dag er politidirektørens faglige råd. Det er avgjørende at vi som har ansvar for å styrke og utvikle politiet, tar våre avgjørelser basert på et solid kunnskapsgrunnlag, for å sikre folks trygghet.

Temaene som tas opp i det politifaglige rådet, kan ikke behandles separat, det må ses i et bredere perspektiv. Som flere har påpekt, står Norge i en forverret sikkerhetspolitisk situasjon, og Norge blir mer digitalisert. Dette må man ta i betraktning når vi diskuterer politiet framover.

Som perspektivmeldingen peker på, vil Norges hovedutfordring fram mot 2060 være nok folk i arbeid til å gjøre de oppgavene som trengs. Dette er situasjonen Norge står i. Vi som har ansvar for drift og utvikling av Norge, må være oss det bevisst.

Det gjelder også med hensyn til politiet, selv om vi har noen klare mål: Folk i Norge skal være trygge. Kriminaliteten i Norge skal bekjempes. Når en begår lovbrudd, skal en møtes med en rask reaksjon. Vi må forebygge bedre for å hindre at kriminalitet begås til å begynne med.

Jeg oppfatter at det er mange partier som står bak disse målene, bl.a. reflektert ved at Arbeiderpartiet bi-

dro til åtte av ni flertall for å bekjempe ungdoms- og gjengkriminalitet 20. februar i år, etter et godt arbeid i justiskomiteen.

Politiet er sentralt her, og Politidirektoratet har en sentral rolle i å tilrettelegge for en kunnskapsbasert og langsiktig utvikling av politiet. En systematisk og kontinuerlig kunnskapsbygging om politiets virksomhet er viktig for å kunne identifisere spørsmål av prinsipiell og verdimeslig karakter, bl.a. knyttet til politiets verktøy, metoder og hjemmelsgrunnlag. Det at vi legger til rette for en god, demokratisk behandling av disse spørsmålene, er av stor betydning for å bevare befolkningens tillit til politiet.

Jeg er derfor positiv til at Politidirektoratet har utgitt en første versjon av rapporten Politidirektørens faglige råd. Politidirektørens faglige råd tar opp viktige områder, og det er allerede iverksatt arbeid som omfatter flere av disse, i noe ulik grad. Det kommende politirolleutvalget vil f.eks. kunne bidra til å belyse forhold knyttet til politiets samvirke med andre sektorer. Det samme vil det pågående arbeidet med å utvikle en langtidsplan for sivil beredskap og arbeidet med å tydeliggjøre politiets rolle ved hendelser høyt i krisespekteret, som totalberedskapsmeldingen varslet om.

Videre er det behov for et digitaliseringsløft for politiet. Det er en problemstilling jeg følger tett, og som nå er gjenstand for en konseptvalgutredning.

Når det gjelder politiets behov for handlingsrom til selv å styre innsatsfaktorer som best ivaretar overordnede mål og krav, er dette noe som følges opp i arbeidet med å innføre flerårige planer for politiet. En sentral målsetting med dette arbeidet er nettopp å gi politiet nødvendig handlingsrom og insentiver til å utvikle seg innenfor overordnede rammer og politiske føringer.

Jeg er glad for denne diskusjonen i dag. Jeg er glad for at vi sammen kan ta politidirektørens faglige råd opp til debatt, og at vi kan se framover.

Presidenten [11:49:32]: Det blir replikkordskifte.

Mari Holm Lønseth (H) [11:49:46]: Jeg er veldig bekymret over at vi de siste årene har fått færre politifolk i politidistriktene våre, og at det er en fallende oppklaringsprosent. Det blir mer bekymringsfullt når vi også vet at politiet skal håndtere stadig flere oppdrag, også med mer kompleks kriminalitet. Når færre skal gjøre mer, sier det seg selv at politiet kommer litt på strekk. De som jobber i politiet, gjør hver eneste dag en fantastisk god jobb for å trygge oss – de skulle bare vært flere på jobb.

Jeg mener det er på høy tid at vi får en gjennomgang av politiets oppgaver og hvordan de skal prioritere i tiden framover. Flere har i sine innlegg vært inne på særlig at når den sikkerhetspolitiske situasjonen er som den er,

og man får mange flere oppdrag knyttet til det, gjør det kanskje at andre oppdrag blir nedprioritert. Det er jo noe av bakgrunnen for at Stortinget har vedtatt at vi ønsker et politirolleutvalg og en politirollemelding, for å avklare noe av dette. Nå er det snart et år siden Stortinget fattet vedtak om å nedsette et politirolleutvalg. Hvorfor er ikke det gjort ennå?

Statsråd Astri Aas-Hansen [11:50:53]: Det jeg kan si til representantens spørsmål, er at politirolleutvalget er, som det påpekes, vedtatt av Stortinget, og det vil bli nedsatt.

Mari Holm Lønseth (H) [11:51:08]: Det er veldig bra at det vil bli nedsatt. Det var vel i juni i fjor Stortinget vedtok at det skulle skje. Det er i forbindelse med statsbudsjettet også pekt på at dette må ses i sammenheng med langtidsplanen, som flere har vært inne på, som er nødvendig for å følge opp at politiet skal ha mer langsiktig strategisk styring, noe man dessverre ser at politiet ikke har hatt de siste årene, som også flere rapporter peker på. Det er bra at det sies at Stortingets vedtak skal følges opp, det regner jeg jo med, det skulle bare mangle. Kan statsråden da si noe om når det vil skje? Trenger man virkelig enda lenger tid enn et år bare på å få satt ned et utvalg som skal komme tilbake med faglige råd til politisk behandling?

Statsråd Astri Aas-Hansen [11:51:59]: Stortingets vedtak skal selvfølgelig følges opp, det er representanten og jeg helt enige om.

Som sagt: Regjeringen skal sette ned et politirolleutvalg. Det er viktig at en får sett dette i sammenheng. Jeg mener også at i lys av bl.a. politifaglige råd og den sikkerhetspolitiske situasjonen som vi nå ser utvikle seg, er det viktig både at en får det på plass, og at en ser dette i sammenheng med bl.a. de oppfølgingene som totalberedskapsmeldingen vil gi oss.

Sandra Borch (Sp) [11:52:56]: Nord-Norge blør personell sørover og klarer ikke å bemanne stillingene sine. De tre nordligste politidistriktene er bekymret for utviklingen og har kommet med en rekke forslag til Politidirektoratet til hvordan dette skal løses. Der Høyre og Fremskrittspartiet har prioritert ned opptak til politiutdanningen, har heldigvis Senterpartiet og Arbeiderpartiet prioritert dette opp de siste årene. Samtidig ser vi en stor utfordring i nord. Bekymringen er stor, og mitt spørsmål til statsråden er: Hva er planen – med tanke på bekymringen til de tre politidistriktene i nord?

Statsråd Astri Aas-Hansen [11:53:40]: Jeg deler representanten Borchs bekymring. Jeg er glad for at Senterpartiet og Arbeiderpartiet sammen prioriterte å øke opptaket til Politihøgskolen, og at en har fått på plass

piloten med utdanning i Alta. Jeg ser også at det er et stort behov for ikke bare å rekruttere til nord, men særlig å beholde politiressursene i nord. Her har Politidirektoratet akkurat mottatt en rapport som jeg legger til grunn at de vil gå nøye inn i. Det er de som har ansvar for å fordele midler mellom distriktene i tråd med de føringene Stortinget gir, og det er de som må se på hvordan man kan løse de utfordringene man står i.

Vi skal sikre bemanning i nord, og samtidig skal vi sikre den kraftinnsatsen som vi også trenger på områder Stortinget har pekt ut, som den organiserte og grenseoverskridende kriminaliteten.

Sandra Borch (Sp) [11:54:40]: Takk for svaret.

Jeg vet ikke om statsråden har satt seg inn i de tiltakene som de tre politidistriktene har sendt inn til direktoratet; det er i hvert fall interessant å lese. Så er det ingen tvil om at det å få flere unge fra nord til å søke på politiutdanning er litt av løsningen her. De vil også være i nord. Hvordan jobber statsråden på tvers av flere departementer for å få den piloten i Alta til å bli en suksess framover?

Statsråd Astri Aas-Hansen [11:55:15]: Jeg er veldig spent på å se hvordan søker tallene er til piloten i nord. Jeg var på besøk på Politihøgskolen i Bodø, jeg tror det var i forrige uke. De var veldig positive og regnet med at det ville bli et godt søkergrunnlag.

Jeg ser også, som det påpekes av representanten, at hvor studentene studerer, har betydning for hvor de slår seg ned. Jeg fikk opplyst at syv av ti studenter som studerer i Oslo, blir i Oslo, og at syv av ti som studerer i Bodø, blir i Nord-Norge. Så det er klart at det å satse på utdanningstilbudet i Nord-Norge vil være én viktig faktor inn mot å rekruttere og beholde politifolk i Nord-Norge.

Helge André Njåstad (FrP) [11:56:24]: Det er hyggeleg at replikkordskiftet iallfall slår fast at Stortinget sine vedtak skal bli gjennomførte. Det set me sjølvsagt stor pris på.

Det ligg ofte ting i detaljane, og eg merkar meg med interesse ordbruken til statsråden. Ho snakkar om ein langtidsplan for sivil sektor, og så snakkar ein om meir langsiktig planlegging knytt til politiet. Kan ein då lesa det slik at ein ikkje har tenkt å gjennomføra Stortinget sitt vedtak om ein langtidsplan for politiet, at det då skal leggjast saman med sivil beredskap i stort – at ein ikkje får ein eigen langtidsplan basert på politidirektøren sitt faglege råd, og at ein ikkje skal sjå meir langsiktig på organiseringa av politiet? Var det ein grunn til at statsråden ordla seg på den måten, eller har ein framleis tenkt å følgja opp Stortingets vedtak om ein langtidsplan for politiet?

Statsråd Astri Aas-Hansen [11:57:21]: Jeg er litt bekymret for at statsråden ikke er helt god i sine formuleringer og litt rusten når det gjelder å drive med politikk og replikkvekslinger. Jeg kan understreke veldig tydelig at vedtaket følges opp. Stortingets vedtak følges opp. Regjeringen har varslet i Prop. 1 S for 2024–2025 at departementet arbeider med å berede grunnen for langtidsplaner for politiet. Der er vi helt avhengige av at Politidirektoratet spiller inn sine analyser og vurderinger.

Jeg vil også understreke at en langsiktig planlegging ikke bare er noe som skal gjøres på sentralt nivå. Det skal følges opp og gjøres på sentralt nivå, men også i politidistriktene. Jeg var på besøk i Agder, hvor de har jobbet med flerårige planer i form av strategier, og hvor de forteller om hvilken effekt det har for deres prioriteringer og deres langsiktige arbeid å sette retning og få en god, prioritert innsats.

Helge André Njåstad (FrP) [11:58:28]: Eg takkar for den avklaringa, som var veldig nyttig for alle som kjempar for ein langtidsplan for politiet.

Eg har eit anna spørsmål òg. Me har vore litt inne på væpningsdebatten når det gjeld norsk politi. Me veit at det er ein stor debatt i politiet. Alle tillitsvalde vil det. Ellevet av tolv politimeistrar vil det. Regjeringa sitt maktmiddelutval anbefalar det, og ein har bedt om råd. Ein har no ein debatt i mange parti, og mange landsmøte blir spennande. Arbeidarpartiet har justisministeren, men programmet deira seier ingenting om dette. Det er lite debatt å spora i det partiet, så eg lurar eigentleg på om justisministeren kunne delt litt tankar om kva syn ho har på væpninga av norsk politi, når ein no har fått klare og tydelege faglege råd. Fagfolka ønskjer dette. Fleire og fleire av opposisjonspartia har dette på dagsordenen. Kvifor er det ikkje meir debattert i Arbeidarpartiet? No gjev eg iallfall justisministeren eit minutt til å reflektera litt om væpninga av norsk politi.

Statsråd Astri Aas-Hansen [11:59:25]: Jeg ønsker å starte med å si at jeg har dyp respekt for politifolk i operativ tjeneste, som hver eneste dag går på jobb med det viktige ansvaret det er at alle vi andre skal føle oss trygge og være trygge. Det innebærer også en risiko for de ansatte i politiet, og jeg vet at de er seg denne risikoen veldig bevisst.

Jeg er opptatt av at politifolk skal ha de tiltakene de trenger for å bekjempe kriminalitet og for å være trygge i det arbeidet de utfører. Jeg har bedt departementet om å få en faglig vurdering av generell bevæpning basert på både gamle og nye innspill fra politiet. Vi trenger solid kunnskap for å ha en god og grundig debatt om dette, og det vil jeg bidra til.

Svein Harberg hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Ingvild Wettrhus Thorsvik (V) [12:00:43]: Agder politidistrikt, både statsrådens og mitt politidistrikt – iallfall tidligere – er politidistriktet med flest anmeldelser i landet, etter Oslo, i rene tall. Det er også politidistriktet som topper statistikken med flest straffesaker per jurist, med 449 saker per jurist i 2023. De tillitsvalgte slår alarm, og de er bekymret for at det går ut over rettsikkerheten for dem som er involvert i straffesaker, at politijuristene har en så stor straffesaksbyrde som de har. Mener statsråden at det er problematisk med en så stor straffesaksportefølje per jurist, og vil hun i så fall gjøre noe for å forbedre denne situasjonen i Agder politidistrikt?

Statsråd Astri Aas-Hansen [12:01:38]: Jeg er også bekymret for hvordan en i politidistriktene klarer å balansere de ulike delene av politiets samfunnsoppdrag. Når det gjelder Agder, ble det også pekt på av politimesteren der nede at den strategiplanen de lagde, hjalp dem å se på hvordan de skulle balansere sine ressurser og stå i sine utfordringer. Det er Politidirektoratet som har ansvaret for å fordele midler mellom politidistrikter og andre enheter, i tråd med Stortingets føringer – eller departementets føringer, gitt gjennom tildelingsbrev som viser tilbake til Stortinget. Det er politimesteren i det enkelte distrikt som må disponere ressursene effektivt og etter behov. Nå er politibudsjettet styrket, inkludert til både etterforskning og påtale. Hvordan det blir framover, må vi sammen jobbe med.

Presidenten [12:02:44]: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Johan Aas (FrP) [12:03:03]: Dette har vært en meget viktig debatt, og det har vært mange gode intensjoner, men dessverre er ikke intensjonene og realitetene bestandig like sammensatt. Jeg blir egentlig ganske lei meg og provosert når mediene må sette dagsordenen for å få politiet til å benytte ressurser på tyveri- og voldssaker.

På Kongsvinger, som er min hjemby, var det en lokal kjøpmann som ble overfalt fordi flere skulle stjele fra butikken hans. Han ble utsatt for vold, og det sto i lokalavisen:

«Politiet henla tyveri og voldshendelse uten en gang å se på videobevis.»

Det ble en del rabalder i lokale medier og sosiale medier. Videre skrev lederen i lokalavisen:

«Hva gjør denne henleggelsen med folks allmenne rettsfølelse?»

Det må vi tenke på. Det gikk så langt at påtalelederen i Innlandet politidistrikt måtte skrive et tilsvarende svar til lederen i avisen, og jeg vil sitere noe av svaret han kom med:

«Årsaken til våre kapasitetsutfordringer henger sammen med flere faktorer. Mengden av saker som gjelder alvorlig kriminalitet, som vi må og er pålagt å gi prioritet, saker hvor ofre og pårørende er utsatt for store belastninger eller hvor samfunnsinteresser og velferdsstatens fellesgoder er truet. Dette dreier seg blant annet om voldssaker, voldtekter og andre seksuelle overgrep, mishandling i nære relasjoner, alvorlig økonomisk kriminalitet, organisert kriminalitet, grov narkotikakriminalitet og også ungdomskriminalitet. Mange av disse sakene krever omfattende etterforskning og påtalearbeid. Vi er også fortsatt påvirket av de mange drapssakene politidistriktet opplevde fra slutten av 2023 og ut i 2024. Politidistriktet har ikke budsjettmessig handlingsrom til å ansette tilstrekkelig antall etterforskere og påtalejurister, og det gjøres en prioritering innenfor tilgjengelige ressurser til enhver tid.»

Dette viser utfordringene som politidistriktene lider under. Det er for lite ressurstilførsel, som det har vært under foregående regjering. Senest 11. februar ble det da – etter påtrykk fra mediene – bestemt at saken skulle gjenopptas, og at politiet skulle se på den.

Politiet må prioriteres med mer ressurser, slik at vi kan sikre folks rettsfølelse og trygghet. Senterpartiet opprettet i sin tid symbolske tjenestesteder, som bl.a. i Engerdal. Det trengs mer ressurser, og symbolpolitikken må reverseres.

Presidenten [12:06:08]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. Dermed er dagens kart ferdig debattert.

I samsvar med annonsert dagsorden vil det bli kalt inn til votering kl. 15.

Stortinget tok pause i forhandlingene kl. 12.07.

Stortinget gjenopptok forhandlingene kl. 15.

President: Morten Wold

Votering

Presidenten [15:00:21]: Stortinget går da til votering over sakene nr. 2 og 3 samt sak nr. 5 på dagens kart.

Votering i sak nr. 2, debattert 4. mars 2025

Innstilling fra valgkomiteen om suppleringsvalg til internasjonale delegasjoner (Innst. 148 S (2024–2025))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

- Som nytt medlem av Stortingets delegasjon til konferansen for overvåking av EUs utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitikkk velges: Nils-Ole Foshaug
- Som nytt varamedlem av Stortingets delegasjon til konferansen for overvåking av EUs utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitikkk velges: Trine Lise Sundnes
- Som nye varamedlemmer til Stortingets parlamentarikerdelegasjon til EFTA og EØS velges: Nils-Ole Foshaug og Sigbjørn Gjelsvik
- Som nytt varamedlem av Stortingets delegasjon til Nordisk råd velges: Tobias Hangaard Linge
- Som nytt varamedlem av Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling velges: Emilie Mehl

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 3, debattert 4. mars 2025

Innstilling fra justiskomiteen om Lov om Statens kommisjon for partnerdrap (Innst. 142 L (2024–2025), jf. Prop. 30 L (2024–2025))

Presidenten: Under debatten har Andreas Sjalg Unneland satt frem et forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide mandatet til Partnerdrapskommisjonen slik at forsøk på partnerdrap og drapsforsøk i andre nære relasjoner også kan behandles av kommisjonen.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre ble med 82 mot 20 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.01.37)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

lov

om Statens kommisjon for partnerdrap

§ 1 Lovens formål

Lovens formål er å bidra til økt fenomenkunnskap om partnerdrap og partnervold i offentlig virksomhet og til å identifisere forbedringspunkter i forebyggingen av partnerdrap og partnervold gjennom undersøkelser

av offentlige instansers arbeid i saker forut for partnerdrap og partnervold med dødsfølge.

§ 2 Kommisjonens organisering

Statens kommisjon for partnerdrap er administrativt underlagt departementet. I utførelsen av oppgaver etter denne loven er kommisjonen uavhengig og kan ikke instrueres i faglige spørsmål.

Kommisjonen skal ha en leder og medlemmer som oppnevnes av departementet for en periode på inntil 4 år av gangen med adgang til én gjenoppnevning. Kommisjonens leder har det faglige ansvaret for virksomheten.

Statens sivilrettsforvaltning utøver sekretariatsfunksjoner for kommisjonen.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om organiseringen av kommisjonen og om sekretariatet.

§ 3 Kommisjonens oppgaver

Kommisjonen skal gjennomføre undersøkelser med sikte på å avdekke årsaksfaktorer, bakenforliggende forhold og hendelsesforløp av betydning for offentlige virksomheters arbeid for å forebygge partnerdrap og partnervold.

Kommisjonen skal offentliggjøre anonymiserte rapporter med tilrådinger om tiltak som bør vurderes iverksatt for å forebygge partnerdrap og partnervold. Rapportene skal offentliggjøres med tidsintervaller som sikrer tilstrekkelig anonymisering av enkeltsaker.

Kommisjonen skal ikke uttale seg om eller ta stilling til sivilrettslig eller strafferettslig skyld og ansvar i enkeltsaker.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om kommisjonens oppgaver.

§ 4 Hvilke saker kommisjonen kan undersøke

Kommisjonen kan undersøke saker om drap, jf. straffeloven § 275 og lovbrudd som nevnt i straffeloven §§ 255, 272, 274, 283 og 293 med dødsfølge, som fornærmedes daværende eller tidligere ektefelle, samboer eller kjæreste antas å ha begått eller medvirket til. Kommisjonen kan undersøke saker der tiltalte er rettskraftig dømt. Kommisjonen kan også undersøke saker der tiltalte er frifunnet på grunn av manglende skylddevne, og saker som er endelig henlagt på grunn av manglende skylddevne eller som følge av at mistenkte er død, hvis påtalemyndigheten anser at det er klar sannsynlighetsovervekt for at saken er omfattet av første punktum.

Undersøkelsene kan omfatte saker som nevnt i første ledd der partnerdrapet eller lovbruddet ble begått før lovens ikrafttredelse. Dette gjelder likevel ikke saker som er endelig avgjort før 2019. Er saken endelig avgjort

mellom 2019 og lovens ikraftttredelse, skal politiet låne ut straffesakens dokumenter etter § 5 andre ledd etter nærmere anmodning fra kommisjonen.

Undersøkelsene kan bare omfatte saker som nevnt i første ledd dersom de er undergitt norsk jurisdiksjon etter straffeloven §§ 4 og 5 og har vært strafforfulgt i Norge.

Kommisjonen avgjør selv hvilke og hvor mange saker den vil undersøke.

§ 5 Politiets varslingsplikt overfor kommisjonen. Utlån av straffesakens dokumenter

Politiet skal varsle kommisjonen straks en sak som kan undersøkes av kommisjonen, avsluttes, jf. § 4.

Politiet skal låne ut straffesakens dokumenter til kommisjonen, med unntak av materiale som er underlagt formålsbegrensninger i straffeprosessloven § 216 i, jf. § 215 a fjerde ledd tredje punktum, § 216 m sjette ledd, § 216 o femte ledd første punktum og § 222 d femte ledd andre punktum. Kommisjonen skal ikke motta saksopplysninger som er unntatt fra innsyn etter straffeprosessloven § 242 a, eller som er gradert etter sikkerhetsloven eller beskyttelsesinstruksen. Kommisjonen skal ikke motta dokumenter som inneholder opplysninger som kan føre til at identiteten til vitner som har forklart seg anonymt, jf. straffeprosessloven § 130 a eller § 234 a, blir kjent for kommisjonen.

§ 6 Underretning om igangsatte undersøkelser m.m.

Kommisjonen skal så snart som mulig underrette aktuelle offentlige og private instanser, gjerningspersonen og nærmeste pårørende til den avdøde om at undersøkelse av en sak er iverksatt. Som nærmeste pårørende regnes først den avdødes ektefelle eller samboer så fremt denne ikke har begått eller medvirket til partnerdrapet eller lovbruddet, dernest barn og til sist foreldre. Kommisjonen kan også underrette andre som kan tenkes å kunne opplyse saken. Det skal legges til rette for at berørte mindreårige kan uttale seg.

I underretningen kan det anmodes om utlevering av opplysninger innen en rimelig frist. Det skal opplyses om at straffesakens dokumenter er blitt utlånt til kommisjonen. Offentlige instanser som nevnt i første ledd skal også opplyses om muligheten til å få seg forelagt kommisjonens utkast til rapport, jf. § 8.

§ 7 Utlevering av taushetsbelagte opplysninger til kommisjonen

Enhver kan uten hinder av taushetsplikt gi kommisjonen opplysninger som er nødvendige for kommisjonens arbeid. Dette gjelder også opplysninger som nevnt i straffeprosessloven § 119 første ledd og tvisteloven § 22-5 første ledd. Opplysninger som noen har fått til-

gang til i forbindelse med oppdrag som forsvarer i straffesak, kan likevel ikke utleveres med mindre den som har krav på hemmelighold, samtykker. Det kan ikke utleveres opplysninger som er underlagt taushetsplikt etter ekomloven § 3-10 eller plikt til hemmelighold i medhold av domstolloven § 128.

Adgangen til å utlevere taushetsbelagte opplysninger omfatter også opplysninger i saker som er endelig avgjort før lovens ikraftttredelse. Når kommisjonen undersøker en sak der partnerdrapet eller lovbruddet er begått etter lovens ikraftttredelse, kan det uten hinder av taushetsplikt utleveres opplysninger også om forhold forut for lovens ikraftttredelse. Det samme gjelder der partnerdrapet eller lovbruddet er begått før lovens ikraftttredelse og saken er endelig avgjort etter lovens ikraftttredelse.

§ 8 Foreleggelse av utkast til rapport

Før kommisjonen ferdigstiller rapport som nevnt i § 3 andre ledd, skal et utkast forelegges offentlige instanser som nevnt i § 6 første ledd som har anmodet om det. Kommisjonen skal gi en rimelig frist for tilbakemelding. Foreleggelsen kan begrenses til de delene av rapportutkastet som instansen på grunn av uttalelser til kommisjonen eller tilknytning til saken har særlige forutsetninger for å uttale seg om.

Kommisjonen kan også på eget initiativ forelegge utkast til rapporter for offentlige instanser før ferdigstilling.

Utkast til rapport og uttalelser til rapporten kan unntas offentlighet.

§ 9 Behandling av personopplysninger

Kommisjonen kan behandle personopplysninger som er nødvendige for kommisjonens arbeid etter denne loven. Dette gjelder også personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10.

Statens sivilrettsforvaltning er behandlingsansvarlig for behandling av personopplysninger etter denne loven.

Personopplysninger om avdøde personer skal lagres slik at det ikke er mulig å identifisere de registrerte lenger enn nødvendig for kommisjonens arbeid.

§ 10 Kommisjonens taushetsplikt

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for kommisjonen, har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 f om det vedkommende får kjennskap til under utførelsen av sitt arbeid. Forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 6 gjelder likevel ikke. Forvaltningsloven §§ 13 a nr. 1 og 13 d gjelder ikke for opplysninger som er utlevert fra politiet etter §§ 5 og 7.

Taushetsplikten gjelder også for personer som utøver behandlingsansvaret etter loven, for enhver som utfører arbeid eller tjeneste for organet som er klageinstans etter offentliglova, og for enhver som utfører arbeid eller tjeneste for en bevaringsinstitusjon, når disse behandler kommisjonens arkiv.

Taushetsplikten omfatter også opplysninger om fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bosted og arbeidssted.

Taushetsplikten bortfaller etter 100 år.

Når personer som nevnt i første og andre ledd mottar opplysninger som er undergitt strengere taushetsplikt enn det som følger av loven her, skal den strengeste taushetsplikten gjelde.

§ 11 Begrensninger i innsynsretten

Retten til innsyn etter personvernforordningen artikkel 15 omfatter ikke opplysninger kommisjonen får utlevert fra politiet etter §§ 5 og 7.

§ 12 Forbud mot bruk av opplysninger som bevis i straffesak eller sivil sak

Opplysninger kommisjonen mottar i medhold av § 7, kan ikke brukes som bevis i en senere straffesak eller sivil sak.

§ 13 Ikraftsetting

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

§ 14 Endringer i andre lover

Fra det tidspunkt loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker gjøres følgende endringer:

§ 242 a nåværende andre ledd blir første ledd nytt andre punktum. Nåværende tredje til sjuende ledd blir andre til sjette ledd.

§ 449 fjerde ledd skal lyde:

Innsyn i opplysninger som hører til straffesaken, kan nektes på de vilkår som er fastsatt i § 242 a første ledd. Reglene i § 242 a andre og tredje ledd og § 292 a gjelder tilsvarende så langt de passer.

2. I lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd skal § 2 fjerde ledd fjerde punktum lyde:

Lova gjeld ikkje for dokument som blir behandla av Etterretningstenesta etter etterretningstjenesteloven, eller for straffesaksdokument som blir lånte ut frå politiet til Statens kommisjon for partnardrap.

Presidenten: Det voteres over § 7 første ledd.

Høyre og Senterpartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 61 mot 39 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.02.12)

Presidenten: Det voteres over resten av § 7 samt øvrige paragrafer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig vedtatt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Sak nr. 4 var initiativdebatt.

Sak nr. 5 [15:02:46]

Referat

1. (197) Statsministerens kontor melder at
 1. lov om endringer i kringkastingsloven mv. (gjennomføring av endringsdirektiv til direktiv om audiovisuelle medietjenester mv.) (Lovvedtak 33 (2024–2025))
– er sanksjonert under 28. februar 2025
Enst.: Vedlegges protokollen.
2. (198) Lov om behandling av personopplysninger i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og deres organisasjonsledd for å forebygge, avdekke og reagere mot seksuelle overgrep, trakassering og vold mv. i idretten (Prop. 49 L (2024–2025))
3. (199) Lov om dokumentasjon og arkiv (arkivlova) (Prop. 52 L (2024–2025))
Enst.: Nr. 2 og 3 sendes familie- og kulturkomiteen.
4. (200) Endringer i straffeprosessloven og straffegjennomføringsloven (tilgang til taushetsbelagte opplysninger i Folkeregisteret og krav om politiattest) (Prop. 48 L (2024–2025))
5. (201) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kathy Lie og Andreas Sjalg Unneland om å inn-

føre en tredje kjønnskategori i pass og identifikasjonspapirer (Dokument 8:101 S (2024–2025))

Enst.: Nr. 4 og 5 sendes justiskomiteen.

6. (202) Prinsipper for tallgrunnlag m.m. i jordbrukspolitikken (Meld. St. 10 (2024–2025))

Enst.: Sendes næringskomiteen.

7. (203) Samtykke til ratifikasjon av protokoll av 24. juni 2024 om endring av frihandelsavtalen mellom EFTA-statene og Chile (Prop. 50 S (2024–2025))

Enst.: Sendes næringskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.

8. (204) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Terje Halleland, Frank Edvard Sve, Morten Stordalen, Bård Hoksrud, Roy Steffensen og Morten Wold om prøveordning for kolonnekjøring for

tunge kjøretøy over E134 Haukelifjell (Dokument 8:100 S (2024–2025))

Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

9. (205) Endringer i opplæringslova og privatskolelova (utvidelse av adgangen til fysisk inngripen) (Prop. 51 L (2024–2025))

10. (206) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hege Bae Nyholt, Seher Aydar og Marie Sneve Martinussen om bedre bemanning i SFO og AKS (Dokument 8:99 S (2024–2025))

Enst.: Nr. 9 og 10 sendes utdannings- og forskningskomiteen.

Presidenten [15:03:20]: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 15.04.

